

**BUDAPESTI GAZDASÁGI FŐISKOLA
GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG**

**A zalakarosi Gránit Gyógyfürdő és vendégeinek
környezettudatossági vizsgálata**

Belső konzulens: Zsupanekné Dr. Palányi Ildikó PhD

**Külső Konzulens: Baracska Gyuláné Gazdasági
Igazgató**

**Noll Ákos
Nappali tagozat
Gazdálkodási és menedzsment
alapszak
Szolgáltatás menedzsment
szakirány**

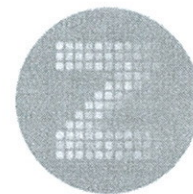
2015

4. sz. melléklet: könyvtári átvétel igazolása

GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGRSZEG

H-8900 Zalaegerszeg, Gasparich u. 18/A.
Tel.: +36 (92) 509-900 * Fax: +36 (92) 509-930

NYILATKOZAT

a szakdolgozat digitális formátumának benyújtásáról

A hallgató neve: Noll Ákos

Szak/szakirány: Gazdálkodási és menedzsment szak/Szolgáltatás menedzsment szakirány

Neptun kód: OI7TSY A szakdolgozat megvédésének dátuma (év): 2015

A szakdolgozat pontos címe: A zalakarosi Gránit Gyógyfürdő és vendégeinek környezettudatossági vizsgálata

Belső konzulens neve: Zsupanekné Dr. Palányi Ildikó

Külső konzulens neve: Baracska Gyuláné Marika

Legalább 5 kulcsszó a dolgozat tartalmára vonatkozóan:

Környezetszennyezés, Környezeti hatások, externália, Emissziós és imissziós hatások, Fenntartható fejlődés

Benyújtott szakdolgozatom **nem titkosított / titkosított.**

(Kérjük a megfelelőt aláhúzni! Titkosított dolgozat esetén kérjük a titkosítási kérelem egy eredeti példányát leadni: a kérelem digitális másolatának a szakdolgozat digitális formátumában szerepelnie kell.)

Hozzájárulok / nem járulok hozzá, hogy nem titkosított szakdolgozatomat a főiskola könyvtára az interneten a nyilvánosság számára közzétegye. *(Kérjük a megfelelőt aláhúzni!)* Hozzájárulásom - szerzői jogaim maradéktalan tiszteletben tartása mellett - egy nem kizárólagos, időtartamra nem korlátozott felhasználási engedély.

Felelősségem tudatában kijelentem, hogy szakdolgozatom digitális adatállománya mindenben eleget tesz a vonatkozó és hatályos intézményi előírásoknak, tartalma megegyezik a nyomtatott formában benyújtott szakdolgozatommal.

Dátum: 2015.05.18.

.....
hallgató aláírása

A digitális szakdolgozat könyvtári benyújtását és átvételét igazolom.

Dátum: 2015. MÁJ 18.

Budapesti Gazdasági Főiskola
Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg Könyvtára
8900 Zalaegerszeg
Gasparich u. 18/A
Adószám: 15329822-2-42

.....
könyvtári munkatárs

Tartalomjegyzék

Köszönetnyilvánítás	3
Bevezetés	4
1. A kutatás kerete	5
2. Környezetünk története	6
3. Környezetvédelem	7
3.1 A környezetvédelem területei, szervezetei	8
3.2 A környezetvédelem jogi szempontjai	10
3.2.1 Veszélyes hulladékok jegyzéke:.....	12
3.3 A környezet védelem folyamata és hatásai	12
3.3.1 Externális hatások	12
3.3.2 Negatív externália	13
3.3.3 Emissziós és imissziós hatások	13
3.4 A föld eltartó képessége	15
3.5 Fenntartható fejlődés	16
4. A környezettudatosság szintje.....	18
4.1 Globális szint.....	18
4.2 Szervezeti szint	20
4.3 Fogyasztói szint.....	22
5. A Fürdő bemutatása	24
5.1 A fejlődés főbb állomásai.....	24
5.2 A Fürdő környezettudatos fejlesztései	26
6. Empirikus kutatás.....	27
6.1 A primer kutatás jellemzői.....	27
6.1.1 A primer kutatásom célja:	27
6.1.2 A primer kutatás összefoglalása	28
6.2 A kitöltők demográfiai adatai	28
6.2.1 A válaszadók nemi megoszlása	29
6.2.2 A válaszadók életkora	29
6.2.3 A kitöltők iskolai végzettsége	31
6.3 A vendégek természetvédelmi szokásai, ismeretei	31
6.3.1 Szemetelés, mint zavaró tényező	32
6.3.2 A vendég válaszadók általános ismeretei a környezettudatosságról	33
6.3.3 Szelektív hulladékgyűjtés	34

6.3.4	A negatív környezeti hatások veszélye	35
6.3.5	A fogyasztók energiatakarékos intézkedései.....	36
6.3.6	Természetvédelmi tevékenységekben résztvevő fogyasztók.....	37
6.3.7	Energiatakarékos intézkedések otthon.....	38
6.4	A Gránit Zrt. környezettudatos szemlélete.....	38
6.4.1	A Fürdő lépései.....	39
6.4.2	Az alkalmazottak autózási szokásai.....	40
6.4.3	Az alkalmazottak vízfogyasztásának mértéke	41
7.	Összefoglalás.....	42
	Irodalomjegyzék.....	44
	Ábrajegyzék.....	47
	Melléklet.....	48

Köszönetnyilvánítás

Ezúton szeretném megköszönni Zsupanekné Dr. Palányi Ildikó PhD főiskolai konzulensemnek, hogy időt és energiát nem sajnálva segített, hogy a dolgozatom elkészülhessen. Meglátásai, szakmai ismeretei által a munkám értékesebbé válhatott.

Továbbá szeretném hálám kifejezni Baracska Gyuláné Marika vállalati konzulensemnek, hogy szaktudásával és ötleteivel segített a szakdolgozatom megírásában, illetve tapasztalatai átadásával megismerhettem egy vállalat működését.

Végül, de nem utolsó sorban köszönetemet fejezem ki családomnak, akik folyamatos segítségükkel támogattak tanulmányaim során.

Bevezetés

"A világ különleges és bonyolult, akárcsak a pók hálója. Ha megérinted egy fonalát, remegése végigfut az összes többi szálon. Mi nemcsak megérintjük a hálót, hanem bele is szakítunk."

(Gerald Durrell)

Diplomamunkám keretében a szakmai gyakorlatomnak helyet adó zalakarosi Gránit Gyógyfürdő Zrt. környezettudatos működését vizsgálom, illetve a vendégek és az intézményben dolgozó alkalmazottak környezettudatos magatartását elemzem. A témám kiválasztása során arra törekedtem, hogy egy napjainkban meghatározó jelentőségű, globális problémát vizsgáló témát válasszak, másrészt a növekvő környezeti problémák miatt az embereket, a vállalatokat, és a tudományt is egyre jobban foglalkoztatják a környezetünkkel kapcsolatos kérdések. Harmadsorban aktívan figyelem a környezet állapotával, károsulásával foglalkozó híreket, és komoly felelősséget érzek ezzel kapcsolatosan a jövőnkre nézve. Így döntöttem a környezettudatosság – zöld tevékenységek című téma mellett. Szeretném, ha az utánunk következő generációknak is ugyan olyan lehetőségük lenne egy „minőségi” élhető életre, mint nekünk.

A dolgozat első felében általánosan ismertetem a környezettudatosság jelentését, ismertetem hipotéziseit, a hipotézisek tesztelésének módszerét. A második rész a környezettudatosság szintjeit, a Fürdő környezettudatos lépéseit, illetve környezetbarát tevékenységeit öleli fel. A dolgozat harmadik fejezete tényszerűen, egzaktul megmutatja, hogy a Fürdő fogyasztói számára mennyire központú a környezettudatosság, és hogy milyen tettekre kelt ösztönző hatást. Ehhez egy kérdőíves vizsgálat lesz segítségemre, 100 fős, nem reprezentatív minta alapján, a Gyógyfürdő területére látogató, különböző korú, nemű, végzettségű személyek hozzájárulásával. Végül az utolsó fejezetben kiértékelem az általam készített kérdőívet, majd a kutatási eredményeimre alapozva javaslatokat teszek, hogy hogyan lehetne javítani a fürdő környezettudatos magatartásán.

Úgy gondolom, napjainkban jogosan felkapott témának számít a környezetvédelem, környezettudatos élet. A civil szervezetek, a kormányzatok, a vállalatok, a nemzetközi szervezetek már régóta foglalkoznak a környezeti kérdésekkel. A téma fontossága egyre növekszik, de ha nem tudjuk bekapcsolni az átlagembereket a környezettudatos

gondolkodásba, és nem változtatnak fogyasztói, vásárlási szokásaikon, akkor az erőfeszítések mind hiábavalók.

A diplomamunkám fő célja meghatározni, hogy jellemző-e a fogyasztókra a környezeti felelősségvállalás, a jelen helyzet feltárásán túl, az ebben való változtatás további elősegítése, a zöld tevékenységek növelésének előmozdítása, tényezők meghatározása, melyek a környezettudatos fogyasztásra hatnak. Témámat különböző szempontok szerint vizsgálom. Felmérem, hogy mekkora hangsúlyt fektet a zalakarosi Gyógyfürdő a környezettudatos tevékenységekre. Tanulmányozom a Fürdő alkalmazottjainak környezetbarát szemléletmódját, magatartását, ezen kívül felmérem a vendégek természetvédelmi szokásait, ismerik-e a fenntarthatóság, megújuló energiaforrás fogalmait, illetve ismerik-e a napjainkban jelen lévő környezeti problémákat.

A kérdésekre kapott válaszok lehetőséget adnak arra, hogy megállapítsuk, hol állunk jelenleg, mi a véleményük a Fürdő dolgozóinak a környezeti kérdésekről napjainkban. A Fürdő látogatói tesznek-e lépéseket a környezetünk megóvásáért, például: energiatakarékosági beruházás: (ablakcsere, szigetelés, fűtés-korszerűsítés, égőcsere). Végül ösztönzési lehetőségek kínálása, mit tehetnénk egy „élhetőbb” világ kialakításáért.

1. A kutatás kerete

Szakdolgozatom megírása elején a következő hipotéziseket állítom fel, s a későbbiekben megválaszolom, hogy igazak-e, vagy kiderül, hogy a Fürdőnek van még hova fejlődni a környezettudatosságban:

- H1: A Zalakarosi Gránit Fürdő látogatóira környezettudatos magatartás jellemző.
- H2: A cégnél dolgozó alkalmazottak környezetbarát életmódot folytatnak, szelektív hulladékgyűjtéssel, környezettudatos beruházásokkal óvják természetünket.
- H3: A zalakarosi Gránit Zrt. a környezet megóvása érdekében energiatakarékos eszközöket használ, környezetbarát szemléletmódot képvisel.

2. Környezetünk története

Az ember saját környezetének a megteremtője. A környezet határozza meg létünket, morális és szellemi fejlődésünket. A környezetre gyakorolt hatásunk kezdete a neolitikum kora (újkőkor), mely időszámításunk előtt 7 – 4 ezer évre tehető vissza. Az ember szerepe jelentősen az utolsó században vált lényegessé, ugyanis hosszú, több ezer éves fejlődésünk során eljutottunk odáig, hogy a tudomány és a technológia robbanásszerű fejlődése révén olyan javakhoz jutottunk, mellyel számtalan, eddig nem tapasztalt módon képesek lettünk környezetünket megváltoztatni, rombolni. (Kovács, 2010) Az igazi változást az első ipari forradalom hozta, és a szén energetikai felhasználása volt a fordulópont. Ebben a korszakban elterjedt az a kapitalista nézőpont, melynek célja a rövidtávú profitszerzés, ennek érdekében a természeti értékek, kincsek kizsigerelését hirdették. [1]

A 19. században valamennyi területen, beleértve Angliát és Németországot, az ipari termelés növekedésével a szennyezettség mértéke is egyre jobban emelkedett. Ezt a természet még képes volt regenerálni, egészen a 2. világháború kirobbanásáig. A második világháborút követő években a második ipari forradalom hatására a szennyezettség mértéke már meghaladta a természetnek a regeneráló képességét és ezzel a szennyezés mértéke már elkezdett globális méreteket öltetni. A szennyezések mértéke annak ellenére, hogy már az 50-es években jelentős károkat okozott, csak a 60-as években merült fel először mint kérdés. Az első nagy felismerést a spray hajtógáza hozta, mely nagymértékben rombolja az ózonlyukat. Ez a felismerés vezetett Rachel Carson a Csendes tavasz című tudományos ismeretterjesztő művének megszületéséig, ami az amerikai zöld mozgalmak fő elindítója volt. A 60-as évektől az ENSZ is elkezdett foglalkozni a kérdéssel. 1968-ban alakult meg a világ legnevesebb tudósaiból álló Római Klub, a környezetvédelem megteremtésének céljából. [1]

A 80-as évektől kezdődő korszakot nemzetközi együttműködések, hatékony intézkedések és programok jellemzik. Valamennyi környezeti katasztrófa (sevesói vegyi üzemrobbanás, sandoz gyár kigyulladás, csernobili atomerőmű baleset) bekövetkezése kellett ahhoz, hogy pontos megállapodások, egyezmények szülessenek a környezetvédelemről. Néhány fontosabb megállapodás: Helsinkiben - Kéndioxid egyezmény (1985), Ózont pusztító gázok kibocsátását csökkentő megállapodások. Ma már sok ország célja, hogy a szociális és gazdasági jólét mellett figyelmet szenteljenek környezetünkre, és a rá gyakorolt nyomásra. [22]

3. Környezetvédelem

„A környezetvédelem olyan céltudatos, szervezett, intézményesített emberi (társadalmi) tevékenység, amelynek célja az ember ipari, mezőgazdasági, bányászati tevékenységéből fakadó káros következmények kiküszöbölése megelőzése az élő világ és az ember károsodás nélküli fennmaradásának érdekében. E tevékenység tudományos alapjait elsősorban műszaki tudományok, alkalmazott természettudományok és az ökonómia képezik. Hatékonyságát és működőképességét a használók felelősségén alapuló törvényi szabályozás és intézményrendszer biztosítja.”[4]

Egyszóval a környezetszennyezés a társadalom környezetének negatív irányú megváltoztatása, a környezeti elemek: víz, levegő, talaj, szennyező összetétel-változásával és minőségromlásával járó tevékenység.

Magyarország természeti környezetének állapota nemzetközi szinten átlagosnak mondható, és az elmúlt években lényegesen javult. Ez a környezeti állapot annak is tudható, hogy a mezőgazdaságban, a kemikáliák felhasználása kiforrt technológiával történt, ezáltal csökkentette a környezetszennyezést. Az utóbbi években az EU-15 átlaghoz képest a mezőgazdaság területén csökkent a környezet terhelése Magyarországon. Az ország környezeti hatásait vizsgálva megállapítható, hogy 1980-ban hazánk több vizsgált változó tekintetében meghaladta az EU-15-ök átlagát, de ez az érték 2000-ra már jóval az uniós átlag alá esett vissza. Az EU-hoz képest jelentős, 65-70%-os visszaesés történt a hektáronkénti hatóanyag-felhasználásban. Ebből leszűrhető, hogy hazánkban nem a túlzott műtrágyázás, hanem a hiányos tápanyag-gazdálkodásból eredő minőségromlás okoz problémát. A szerves trágyázás mennyisége, mely a talaj termőképességét, szerkezetét javítja, szintén mérséklődött, mind az EU-ban, mind hazánkban. Az EU országokban a növényvédő szerek aktív hatóanyagban kifejezett mennyisége, az 1990-es években jelentősen, több mint 13%-kal csökkent. Ennek elsődleges oka, az alacsonyabb hatóanyag tartalmú szerek előtérbe kerülése. 1980-2000 között Magyarországon az EU átlaghoz képest sokkal erőteljesebb, mintegy 84%-os csökkenés volt tapasztalható a növényvédőszer-hatóanyag felhasználásában. [5]

A felsorakoztatott adatok alapján megállapítom, hogy hazánk mezőgazdaságának környezetterhelése az Európai Unió átlagához képest minimalizált.

3.1 A környezetvédelem területei, szervezetei

A természeti elemek károsítását okozó tényezők közül 8 területet különböztethetünk meg:

A légkör állapota: A föld globális problémái közül kiemelkedő a légszennyezés. Az emberi hatás nélkül a légkör összetétele állandó lenne. Az egyes elemek, vegyületek miatt különböző szennyeződések kerülnek a légkörbe, majd körforgásszerűen visszakerülnek a földre. Ezek nagy részben cseppfolyós részecskék által találhatók a levegőben. A légkör sajátos üvegházhatást alakít ki a föld felszínén, melyben a hőmérséklet ingadozása pontos határok között mozog. A légkör CO₂-tartalmának növekedésével a felszínről visszaverődő hősugarak egyre nagyobb részét nyeli el a légkör, és ez felmelegedéshez vezet. A hőmérsékletváltozás átrendezi bolygónk klimatikus viszonyait, a csapadék eloszlását, így közvetlenül hatással van a mezőgazdasági termelésre. Ezen okokból kifolyólag alakultak ki a következő negatív folyamatok: az ózonréteg pusztulása, a szmog, savas esők, valamint az üvegházhatás. Az ultraibolya sugárzás növekedése csak Európában évente 2 millióval is megemelheti a bőrrákos megbetegedések számát. [6]

A vizek állapota: a víz az egyik legfontosabb környezeti tényező, az élet nélkülözhetetlen feltétele. Az emberiség életében mindig is kettős funkciót töltött be a víz. Miközben ivásra, termelésre, tisztálkodásra használja az ember, mellette minden szennyét is a vízbe ürítette, szállította el. Látszólag korlátlanul áll rendelkezésre ivóvíz, hiszen a föld 73%-át víz borítja, de ez nem így van. Az édesvíz készlet nem éri el a föld vízkészletének a 0,5%-át. A szükséges mennyiségű tiszta víz biztosítása számtalan helyen problémát okoz. A fejlődő országokban a szennyezett ivóvíz okozza a betegségeket, járványokat. Becslések szerint jelenleg az emberiség vízszükségletét már csak az édesvízkészlet 8-10%-a tudja kielégíteni. [6]

Élővilág: az emberiség felgyorsult növekedése, és igényeik kielégítésének áldozata a rendkívül gazdag élővilágunk. Az őserdőkben található a jelenlegi élő fajok több mint 50%-a. Az erdőirtás üteme pedig hatalmas, eléri az évente 10-20 millió hektárnyi területet, mely meghaladja Magyarország területét. Ha ez ekkora ütemben folytatódik, az ezredfordulóra eltűnnek az őserdők a föld színéről, és velük együtt az őserdei fajok milliói is. A fajok pusztulása mellett a bioszférára vonatkozóan kedvezőtlen klimatikus következmények alakulhatnak ki. [6]

Termőtalaj: A föld jelenti az egyik legfontosabb erőforrást az emberiség számára. A termőképességet a felső réteg, a mélyebb réteg pedig az iparhoz szükséges ásványkincseket rejt. A társadalom számára a föld védelme kettős feladatot lát el: minőségi és mennyiségi védelem. A Föld népességének növekedése és a civilizáció fejlődése megköveteli, hogy a létesítmények (utak, autópályák), települések építésére földterületet vegyünk igénybe. Minden ilyen kivont terület, sérülést jelent a bioszférára nézve, ugyanis a mű környezet korlátozza az élet feltételeit. Gazdasági indok, hogy az agrárpotenciált csökkenti az agrártermelésből kivont föld. Ökonómiai és ökológiai követelmény, hogy csak annyit vonjunk ki a művi környezet hasznosulására a természetből, amennyi feltétlenül szükséges. [6]

Tájak típusai, fejlesztései: A Föld felszínét együttesen alakították a természeti hatások és az emberi tevékenységek, e közös hatás eredményeként nyerte el jelenlegi formáját. A felszín mindig is változatos volt. Sajátos domborzat, éghajlat, víz elemei révén egymástól elhatárolt egységekre, tájakra tagolódott. Bolygónkon folyamatosan visszaszorul e természetes környezet területe, mert egyre nagyobb területen válnak meghatározóvá a táj alakításában a metropoliszok, infrastrukturális létesítmények (vasutak, autópályák), gazdálkodási módok (ipar, bánya). A tájvédelem feladata a táj teljesítőképességének megtartása, megőrzése. [6]

Hulladékkezelés gazdasági irányelvei: Az évtizedek óta uralkodó helytelen gazdálkodási, fejlesztési és fogyasztási szemlélet hatására növekedett a hulladék mennyisége. A termelés olcsó anyagokra és energiára támaszkodott, így az életszínvonal emelkedésével egyre pazarlobbá vált a fogyasztás, ami miatt egyre több nem hasznosított anyag került a környezetbe. Környezetünkben nagy mennyiségben felhalmozódó anyagok károsítják a környezetet és vele együtt az ember életfeltételeit is jelentősen rontják. Ezért is vált a hulladékgazdálkodás a környezetvédelem egyik központi problémájává. A hulladékkezelés problémái úgy küszöbölhetők ki, ha hulladékmentes vagy hulladékszegény technológiát használunk a termelésben, mely során nem vagy minimális mennyiségű hulladék keletkezik. [6]

„A hulladékcökkentésének lehetőségei a következők:

- *Hulladékszegény vagy hulladékmentes technológiák alkalmazása*
- *Hulladékok újrahasznosításának megoldása*
- *Égethető hulladékok energetikai felhasználása*
- *Visszamaradó anyagok ellenőrzött körülmények közötti lerakása az erre a célra kiépített tárolókba.” [7]*

Radioaktív hulladék-sugárzás: fokozottan veszélyt jelent környezetünkre a radioaktív hulladék, kezelésére is szigorú szabályok vonatkoznak. 1945 óta nagy mennyiségben jutott radioaktív anyag a légkörbe, mely megnövelte a Föld felszínén az ionizáló sugárzás okozta terhelést. Különös példa az 1986-os csernobili katasztrófa, mely beszennyezte az egész földet radionuklidokkal. Napjainkban az erősödő problémát az urán termelése okozza. A radioaktív anyagok egészségre károsító hatása közismert, ide tartozik a rák és a különböző mutációk is. [6]

Zaj, mint károsító hatás: a városiasodás, a közlekedés és az ipar rohamos fejlődésével a modern társadalom sajátos problémájává vált a nem kívánatos zaj. A zaj az egészségre káros, hiszen nagymértékben halláskárosodáshoz vezet és rongálja a hallósejteket. [6]

1. ábra: Bolygónk megóvása

Forrás: WWW.TEMESVARIGABI.EOLDAL.HU, 2015.04.03

3.2 A környezetvédelem jogi szempontjai

Az alábbi fejezetben bemutatom a környezetvédelmi, illetve hulladékgazdálkodási törvényeket, mivel nagyon fontos az e területen elért változás. Tömérdek törvény valósult meg e terület kapcsán, ezek közül emelném ki a számomra legjelentősebb jogszabályokat.

1995. évi LIII. Törvény a Környezet védelmének általános szabályairól legfontosabb célja az ember és a környezet közötti kiegyensúlyozott kapcsolat ápolása, a környezeti elemek megóvása, és a szükséges feltételek biztosítása a fenntartható élethez. A törvény 54.§ (1) bekezdése a következőt mondja ki: „*mindenkinek joga van a környezeti ismeretek megszerzésére és ismereteinek fejlesztésére*”. Tehát az ismeretek elsajátítása, a nevelés nem csak állami, hanem önkormányzati feladat is. Ebből következik, hogy az

alapelvek egyike az együttműködés és a nyilvánosság, ezen felül a megelőzés és helyreállítás, illetve a felelősség. [6]

A veszélyes hulladékokkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeiről és ellenőrzéséről a 98/2001. (VI. 15.) számú Kormányrendelet foglalkozik. E rendelet alap koncepciója, hogy minden olyan tevékenység ahol veszélyes hulladék keletkezik, legyen előre megtervezve, a munkabiztonsági szabályok betartásának ellenőrzése mellett történjen, és a lehető legkisebb legyen a veszélyessége és a mennyisége. A veszélyes hulladék azé, aki létrehozta, így annak tárolására, kezelésére a termelőnek kell gondot fordítani. A rendelet hatálya nem minősül a radioaktív és kommunális hulladékokra. Ha a környezetet veszélyezteti a veszélyes hulladék termelése, valamint kezelése nem a megfelelő szabályok szerint megy végbe, akkor a környezetvédelmi hatóság elrendelheti a telephely korlátozását, továbbá üzemrész, üzem, gyár üzemeltetésének felfüggesztését. Ez a kötelezés a Kormányrendelet a 33. § -ban található: *„Amennyiben a veszélyes hulladék birtokosa jogszabályokban vagy hatósági határozatokban előírt kötelezettségeinek nem tesz eleget, vagy az engedélyhez kötött tevékenységet az engedélytől eltérő módon végzi, akkor - a külön jogszabályban előírt szankciók alkalmazása mellett - a környezetvédelmi és természetvédelmi felügyelőség kötelezi a jogsértő állapot megszüntetésére feltételek és határidő előírásával, a körülmények mérlegelése alapján a tevékenység korlátozása vagy felfüggesztése mellett. A kötelezettségzegés szankcionálható: 34.§ A veszélyes hulladékokkal kapcsolatos kötelezettségek megszegése esetén a veszélyes hulladék termelőjét, birtokosát a környezetvédelmi és természetvédelmi felügyelőség kötelezi a külön jogszabályban meghatározott veszélyeshulladék-bírság megfizetésére.”* [8]

A különféle hulladékokat Sántha a környezetre gyakorolt hatás alapján sorolja I., II., III. veszélyességi osztályba.

3.2.1 Veszélyes hulladékok jegyzéke:

Megnevezés	Veszélyességi osztály	Keletkezési hely
Ecetgyártás	III.	Ecet előállítás
Azbeszthulladék	III.	Azbeszt előkészítése, feldolgozása
Vörös iszap	II.	Alumíniumgyártás
Higany, higanytartalmú por	I.	Gyártás, fémipar
Cianid tartalmú iszap	I.	Galvázüzemek

1. táblázat: A veszélyes hulladékok jegyzéke

Forrás: Sántha, 1996 171.o.

3.3 A környezet védelem folyamata és hatásai

Ebben a fejezetben a környezetvédelem externális hatásait (beleértve negatív externália), emissziós és imissziós folyamatait, és a föld eltartó képességét mutatom be.

3.3.1 Externális hatások

Amint a környezetgazdaságtan alapirodalmából jól ismert, a gazdaságban egyre jelentősebb körben és mértékben érvényesülnek az externális hatások. E fejezetben kifejténém az externáliát, annak zavarait, illetve annak egyik típusát a negatív externáliát. Nézzük hát, mi is tulajdonképpen az externália: *„Az a tevékenység, amely a gazdaság egyik szereplője számára hasznot, profitot hoz, az a gazdaság egy vagy több szereplője számára veszteséget jelent. Ugyanakkor a negatív hatást és az ezzel járó költségeket, kárt a piac nem érzékeli, és ebből fakadóan nem értékeli. Ily módon, az egyes egyének-vállalkozók, miközben saját profitjuk maximalizálására törekednek és ennek során a „közjót” is szolgálják, a negatív externális környezeti hatások következtében előidézett károk eredőjeként esetenként a „közrosszat” érik el.” [9]*

Ha a környezet szabadon áll rendelkezésre a termelő számára, nem érzékeli, hogy a tevékenysége másnak kárt okoz, komoly zavarokat idézhet elő ezzel a gazdasági működésben. Ezek a zavarok a következő féleképpen jelentkezhetnek:

1. Szennyezést okozó tevékenységek szerint: egy adott termékből nagyobb mennyiségben termelnek, mint amennyire a gazdaságban szükség lenne (ez a helyzet az autóval, cigarettával, és más élvezeti szerekkel).
2. Nincs ösztönzés a szennyezések csökkentésére, ez által sok szennyezést is termelnek. Elég, ha egy rossz hatásfokú energiafelhasználásból adódó környezetszennyezésre gondolunk.

3. Túl alacsony a szennyezést előidéző termék ára, ami túlzott keresletet biztosíthat számára a piacon.
4. Amíg a szennyezés költségei külső forrásból, azaz másoknál jelentkeznek, addig semmi sem ösztönöz egységnyi termelésre jutó szennyezés csökkentésére.
5. Akadályozza, sőt lehetlenné teszi a hulladékok újrahasznosítását, szennyanyagok visszaforgatását, ha a szennyezések környezetbe való kiengedése olcsó. [10]

3.3.2 Negatív externália

„Negatív externáliáról akkor beszélünk, ha egy termék előállításának társadalmi határköltsége nagyobb, mint az egyéni; a társadalmi többletköltséget az ár nem tartalmazza. Ezzel együtt a társadalom egyes csoportjainak hasznosságérzete csökken, a társadalmi határhaszon kisebb, mint a kibocsátott termék fogyasztóinak egyéni határhaszna.” [11]

Leggyakrabban negatív externália a környezet szennyezésével jön létre. Ebben az esetben kisebb termelési mennyiségnél alakul ki társadalmi optimum, mint piaci egyensúly. Következésképpen jóléti veszteség jön létre. *„Az externália fellépésekor tehát a piaci optimum nem azonos a társadalmi optimummal. A jóléti veszteséget úgy lehetne megszüntetni, ha a külső hatás belsővé, a társadalmi hatás piacivá alakulna át. Ezt a megoldást az externália **internalizálásának** nevezik. Azt kellene tehát biztosítani, hogy a társadalom minden költsége megjelenjen a külső hatást előidéző gazdasági szereplőnél piaci költségként illetve a társadalmi haszon élvezője megfizesse a haszon forrásának piaci ellenértékét. Erre csak akkor lehet remény, ha az externália okozóját és a hatás mértékét pontosan meg tudjuk állapítani, valamint a haszon élvezőjét is rá tudjuk bírni az ellentételezésre.”* **Hiba! A hivatkozási forrás nem található.**

A környezetszennyezés - ahogy láthattuk -, jelentősen csökkenti a társadalom jólétét. A közgazdaság szerint nem a szennyezés megszüntetése, hanem gazdaságilag optimális mértékének elérése a cél.

3.3.3 Emissziós és imissziós hatások

A környezeti elemekre negatív hatást gyakorol a környezetszennyezés, mely az emberi életkörülmények romlásához vezet. A szennyezés folyamata a források kibocsátásaiból (emisszió) indul ki, és terjed az emberre, vagy a környezet bármely elemére (imisszió). A szennyező hatás gyengülhet terjedése során, de akár erősödhet is, mondjuk vegyi közegben.

Az imisszió jelentése: egy meghatározott helyen fellépő, összegzett szennyezettségi érték. Az intermedier az a közeg (víz, levegő), ahol a szennyező anyagok áthaladnak. Az imisszió a befogadó által lehet közvetlenül vagy közvetetten érzékelhető, késleltetett káros hatású.

Az emisszió extrovert vagy introvert is lehet, ezen kívül lehet egyenletes, időben változó vagy folyamatos. Az introvert egy ipari területen belül hat, az extrovert pedig az ipari területen kívül hat. A transzmisszió terjedési sebessége közepes, lassú, vagy gyors terjedésű is lehet, mely az intermedier függvénye. **Hiba! A hivatkozási forrás nem található.**

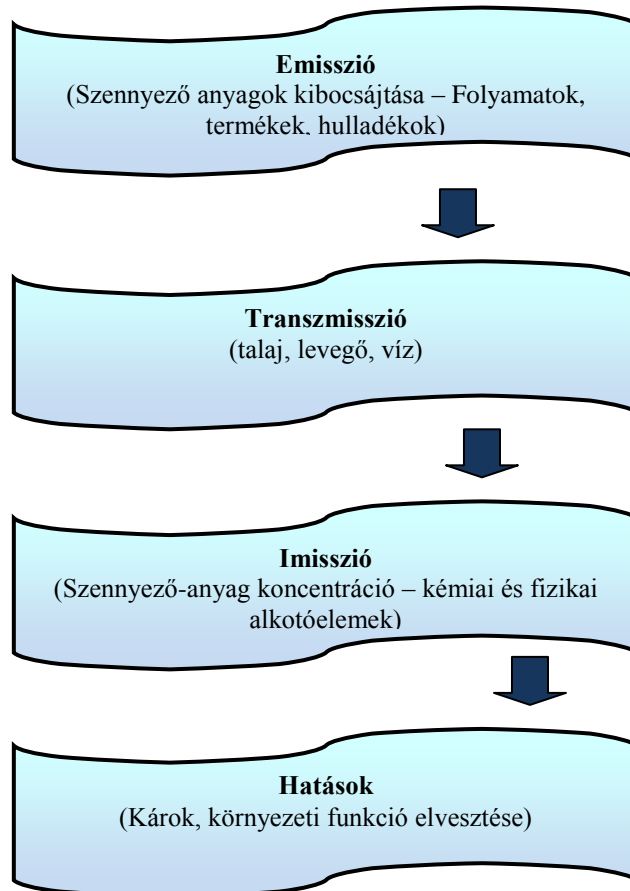
A szennyező források csoportosítása a következő:

Kémiai folyamatban való részvétel szerint: ipari, mezőgazdasági, települési, lehetnek helyhez kötöttek, mozgóak, pontszerűek vagy kiterjedt források.

Emberi egészségre gyakorolt hatás szerint: sugárzást, zajt, hulladékot és veszélyes anyagokat különböztethetünk meg.

Tehát azokat a következményeket értjük a környezetszennyezés hatásai alatt, melyeknek az emisszió befolyására létrejövő magas imisszió hatására a környezetünkben visszafordítható vagy súlyosabb esetben visszafordíthatatlan károkat okoznak. [13]

A környezetszennyezés általános folyamata:

2. ábra: A környezetszennyezés általános folyamata

Forrás: Kerekes, 1995

3.4 A föld eltartó képessége

„Az ökológiában egy adott terület eltartó képességén (carryng capacity) azt a legnagyobb populációt értik, amely adott területen, hosszú távon képes megélni anélkül, hogy az adott terület károsodna.”. [14]

Az emberiség a kezdetekben alacsony lélekszámú volt, és a népességnövekedés is lassú folyamatot mutatott. A vadászó-gyűjtögető ősember csupán alkalmazkodott a környezet által biztosított eltartóképességhez. Ebben a fázisban az új területek benépesítéséből származott a népesség jelentősebb növekedése. A köeszközök nyújtotta technikai fejlődés biztosította, hogy szélesebb körben vadásszanak, a természeti kapacitások egyre nagyobb hányadát tudta kihasználni az ember, így emelkedett az eltartóképesség kapacitása. A földművelés hatására gyorsabban kezdett el nőni az emberek lélekszáma. A természetes ökoszisztéma elkezdett agrárszisztémává alakulni,

ami az eltartóképességet jelentősen megemeli. **Hiba! A hivatkozási forrás nem található.**

A fenntarthatóság erős vagy szigorú feltételezése szerint a természeti tőke elhagyhatatlan a fogyasztásban és a termelésben, ezért nem pótolható mesterséges vagy humán tőkével. E tőke olyan szolgáltatásokat adhat, melynek megújulása hosszú időt vesz igénybe, ugyan akkor a gazdaság számára láthatatlan szolgáltatásokat nyújt, mivel pénzben kifejezett érték nincs hozzáadva. Az emberiség ökológiai lábnyoma jelen pillanatban 52%-kal lépte túl a bolygó biokapacitását, ekkorára érthetjük az ökológiai hiányt. Ez igen csak azt jelenti, hogy mi emberek fenntarthatatlan életstílust folytatunk. Az 1980-as évektől kezdve egyre növekedik az ökológiai hiány. Becslések szerint a 200%-os túllövést 2050-re érthetjük el. A biokapacitás csökkenésével is fel kell vennünk a harcot, mivel a föld biokapacitása pillanatnyilag az 1970-es érték 80%-a (Living Planet Report 2010) szerint. [18]

A világ lakóinak száma több mint 2,5 milliárddal nő 2000.év és 2030.év között. Az élelmiszerigények megduplázódhatnak, az ipari termelés és az energiafelhasználás a háromszorosára nőhet, de a fejlődő országokban akár ötszörösére is. E ésszerűtlen növekedés magában hordozza a környezeti katasztrófa kockázatát, de magában hordozhatja a jobb környezet megteremtésének lehetőségét is. Az, hogy melyik alternatíva fog bekövetkezni, alapjában politikai döntéseken múlik.

Feltehetjük a kérdést, vajon a Föld eltartó képessége hány ember számára biztosít elfogadható vagy kedvező feltételeket? Nem tudhatjuk milyen nyersanyagokat fognak használni a jövő generációi, és milyen fejlődési úton haladnak tovább a harmadik világ országai. Az optimista felfogás híveinek felmentést ad az a teória, miszerint valószínű a mai generációk kevesebb természeti erőforrást hagynak az elkövetkezendő generációknak, viszont sokkal magasabb színvonalú technológiát és nagyobb tőkét kapnak cserébe. A jövőnket nézve döntő jelentőségű, mennyire tekinthetjük végesnek bolygónk eltartó képességét, illetve e képesség határai mennyire tudnak ellenállni az erózióknak. [17]

3.5 Fenntartható fejlődés

A fenntartható fejlődés a 20. század második felében került előtérbe. Az ökológiai kérdések erősödő globális válságként jelentek meg, másrészt a társadalmi problémák, melyek formái különbözőek a világ térségeiben. A fenntartható fejlődés eszméje a tudomány előrelépésével egyre jobban előtérbe kerül, ezáltal a gazdasági, társadalmi

fejlődés, technikai és ökológiai vívmányok, tudományos elemzése meghatározó nézőpontra változásokhoz vezet. A tudomány és a technika előrehaladásának eredménye többek között az információs forradalom is, mely részt vesz a globális ökológiai problémák instrukciójában. Az elmúlt 50 év során olyan változások mentek végbe, melyek a bolygónk ökológiai viszonylataiban társadalmi változásokat gerjesztettek. Sok esetben a lokális változások impressziói globálissá váltak. A vizek növekvő szennyeződése, az ózonréteg ritkulása, a globális felmelegedés mind az elméleti teljesítőképességük határait súrolják. A Föld lakosságának elkerülhetetlen rohamos gyarapodását elfogadva, ha a termelés és fogyasztás változatlan jelleggel folytatódik, akkor jövőnkben globális környezeti és gazdasági katasztrófával találjuk szembe magunkat. [18]

„A fenntartható fejlődés a fejlődés olyan formája, amely biztosítani tudja a jelen szükségleteink kielégítését anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő generációk lehetőségeit saját szükségleteik kielégítésére.” [19]

E komplex folyamat a gazdasági, társadalmi, gazdasági és ökológiai fenntartás fejlődését jelenti. A szükségleteknek feltétlen elsődlegességet kellene biztosítani. A fenntartható fejlődés a természet, gazdaság, társadalom komplex rendszerének nem megmerevedett állapota, hanem a változás olyan folyamata, melyben az erőforrások kiaknázása, a beruházások szétosztása, és a technológiai fejlődés irányítása és a szervezési változások megfelelnek a jövő, ugyanakkor jelen igényeinek is. Elsődleges célzata, hogy az emberek közti harmónia, valamint az emberiség és a természet közötti harmónia megvalósulása. Donella és Denis Meadows fenntarthatónak azt a társadalmat nevezi, mely képes nemzedékeken át fennmaradni, mely elég előrelátó, rugalmas és bölcs ahhoz, hogy ne ássa alá saját fizikai vagy társadalmi éltető rendszerét. [20]

Herman Daly szerint négy feltételnek kell teljesülnie az anyagi és energetikai fenntarthatóság elvéhez:

- *„a megújuló energiaforrások felhasználási üteme nem haladhatja meg azok regenerálódási ütemét,*
- *a nem megújuló erőforrások felhasználási üteme nem haladhatja meg a fenntartható megújuló helyettesítők megújulási ütemét,*
- *a szennyezőanyag kibocsátásának üteme nem haladhatja meg a környezet asszimilatív kapacitását,*

- *az emberi beavatkozás időtényezőjének egyensúlyban kell lennie a természeti folyamatok időtényezőjével: a hulladékok lebomlásával vagy a megújuló nyersanyagok és ökoszisztémák regenerációs ütemével.*” [21]

4. A környezettudatosság szintje

A következő fejezetben a környezettudatosság különféle szintjeit mutatom be. Több szinten is meghatározhatjuk a környezettudatosságot, ezek a szintek: globális, nemzeti, szervezeti szinten, és a fogyasztók szintjén értelmezhetők.

4.1 Globális szint

Napjainkban sajnos egyre több környezeti problémával találja magát szemben az emberiség a földön. Az ökoszféra körülménye egyre gyorsulóbb ütemben károsodik a szennyezéseknek köszönhetően, mely komoly problémákat okozhat. [22]

A túllövés állapotába érkeztünk, átléptünk bizonyos földi korlátokat. Ennek elsődleges oka a rohamos növekedés, a népesség, az élelmiszer-termelés, az ipari termelés, a fogyasztás és a szennyezés exponenciális emelkedése. [23]

A föld erőforrásai képtelenek követni ezt a rohamos növekedést, emellett a szennyezés is rohamosan növekszik, és ezt a szennyezettséget a föld már nem képes elnyelni. Hogy egy pár számadattal is alátámasszam az eddigieket; 1950 és 1990 között a föld népessége gyakorlatilag a duplájára nőtt (2,6 millió főről 5,3 milliárd főre növekedett), a gabonafogyasztás 2,6-szorosára nőtt, a vízfogyasztás megháromszorozódott, az energiafelhasználás 5-szörösére nőtt, a globális légitömeg a hétszeresére nőtt, még az ipari termelés szintén 7-szer nagyobb lett. Ha úgy vesszük, a környezetre terhelte hatás 3-4 évtized végeredményben durván meghatszorozódott. [24]

A második világháború után létrejött olcsó nyersanyagra és energiára összpontosított fejlesztések eredményeként a vállalatok gyakran környezetkárosító tevékenységet végeztek, mely a főtermék minél olcsóbb és minél nagyobb mennyiség legyártására összpontosított. Ez azt jelenti, hogy a gyártás, főterméket leszámítva, a melléktermékek hasznosítására és a termelési veszteségek minimalizálására nem fordít elégséges energiát.

A melléktermékek felhasználását szükségtelenné alakította, de mellette sem az energia, sem a nyersanyag ára nem korlátozta, hogy alacsony költségekkel, de ugyanakkor nagy mennyiségben, minél piacképesebb, magasabb színvonalú

termékeket/szolgáltatásokat állítson elő a gyártás. A fejlesztők a technológiák, termékek kialakítása mellett, figyelmen kívül hagyták környezetük károsítását, így a társadalomra és a gazdaságra is negatív hatást gyakoroltak. [25]

Ha környezeti hatásokról és károsításról beszélünk, elsődlegesen a nagyvállalatokra és azon belül is a szennyező ipari tevékenységet folytató cégekre gondolunk.

Úgy néz ki, hogy a ma kialakult fogyasztási minták a világ fejlett országaiban hosszú távon nem tarthatók fel. A fenntartható fogyasztás olyan felhasználás, melyben a termékek és szolgáltatások az alapvető szükségletnek megfelelnek. Javítja az élet működését, de ehhez a természeti erőforrások csak minimális felhasználását igényli és minimális hulladékot, szennyezőanyagot, mérgező és veszélyes anyagot bocsájt ki.

Hiba! A hivatkozási forrás nem található.

Ezzel ellentétben a fenntarthatatlan fogyasztás az a fogyasztási modell, mely negatívan hatást gyakorol környezetére, és nem utolsó sorban károsítja a fogyasztókat is: egyrészt az adott termékek és szolgáltatások meghatározott fogyasztóira, másrészt a térben és időben távolabb álló fogyasztókra egyaránt. Gondoljunk itt a termékeket/szolgáltatásokat létrehozó iparágak környezeti hatásainak térben kiterjesztett voltára, és a jövőben, a jövő nemzedékek számára is érzékelhető mértékű következményekre. [27]

Elgondolkodtató, vajon az emberiség fogyasztása miért vált fenntarthatatlanná? A felmérés a 20. század első felétől kezdődött, ugyanis a népesség fogyasztása ugrásszerűen emelkedett a fejlett országokban. Emellett senki nem foglalkozott a termelés és a termékek környezeti hatásaival. Számottevő változás történt a 20. században, melynek eredménye a háztartások fogyasztásának folyamatos növekedése.

Véleményem szerint egyértelmű, szükséges változtatásokat hozni a fogyasztás terén, pontosabban a fogyasztási minták, fogyasztási szokások területén. Nagy problémát jelent a túlfogyasztás, mivel a termelés nagyfokú környezethasználatának is az egyre növekvő kereslet az oka.

A fogyasztás már magában is pusztítja a környezetünket. Akkor esik vissza a környezet terhelése, ha mi fogyasztók tudatosan lemondunk a felesleges javokról, vagy bevásárláskor folyamatosan a környezetet kevésbé szennyező termékek választására ösztönözzük magunkat. Ez jelentős korlátozást és anyagi terhet jelenthet, ezért önkéntesen vállalt fogyasztáscsökkenésben reménykedni butaság. Súlyosbítja a helyzetet, hogy ezek a konvenciók az iparilag fejlett országokra jellemző, ellenkezőleg a fejlődő, szegény országokhoz képest. A fejlődő országokban a fogyasztás szintje

növelést igényel, több munkahelyet kellene teremteni, hogy csökkenthessük a szegénységet. Ez egy igazi globális kihívás, hogy felkutassuk a fogyasztásnak azt a területét, amely hosszútávon fenntartható, és a szegényebb országok lakossága is meg tudja teremteni alapvető szükségleteit. [28]

3. ábra: Globális szint

Forrás: www.hetek.hu/hatter/

4.2 Szervezeti szint

Ide sorolhatjuk a profitorientált gazdálkodó szervezeteket, a tudományos élet szervezeteit (oktatás, kutatás), valamint a témánk szempontjából is meghatározó non-profit civil szervezeteket.

Az 1970-es évektől kezdődött a vállalatok környezettudatosságának figyelembevétele, és jóformán a 90-es évek feléig csak védekezésre és a szennyezés kezelésére terjedt ki környezetvédelmi tevékenységük, melynek mértéke alig volt nagyobb, mint amit a környezetvédelmi szabályok, törvények megkívántak. A környezetet jelentősebben szennyező iparágak vállalatai előszeretettel telepítették ki a fejlődő országokba, mivel az ottani szabályok mérsékeltebbek. Amikor az emberiség egyik leglényegesebb problémája a környezet romlása, gyakori témává vált, hogy egyre riasztóbb eredmények kerültek elő, és amikor megállapodások, nemzetközi egyezmények, törvények kezdtek létre jönni a környezet megóvása érdekében, a vállalatok működésében is egyre jelentősebb szerepet kaptak a környezetvédelemmel kapcsolatos kérdések. [29]

Vajon mikor tekinthetünk környezettudatosnak egy vállalatot? Erre a kérdésre a következő fejezetben válaszolok.

A vállalati környezettudatosság egyenlő a környezeti orientációval és az elkötelezettséggel. A környezeti orientáció stratégiai megvalósítás nélkül hatástalan, ezért e definíció a stratégia fontosságára épül: a vállalati környezettudatosság a vállalat szempontjából meghatározó környezeti kérdések lényegességének felismerését és a vállalat stratégiai tervébe való beépítését jelenti. [30] Egy vállalat csak abban az esetben működhet környezettudatosan, ha a kötelező törvényeken, előírásokon túl, olyan magatartást mutat, melyet a piac még nem feltétlenül vár el. Egy „zöld” vállalat hajlandó folyamatosan azon kísérletezni, hogy a termelés folyamata, az előállított termékek (a vállalat működése) minél kevésbé terhelje a környezetet, nem pedig csak gyárt egy „környezetbarát” terméket. [31]

A vállalatok társadalmi felelősség vállalásának (Corporate Social Responsibility – CSR) fogalma, hogy a vállalatok önkéntesen, környezeti és szociális szempontokat érvényesítenek üzleti tevékenységükben és partnereikkel folytatott kapcsolatban. A CSR elkötelezettséget jelnet, mely során, a vállalat szabadon, önkéntesen választ üzleti gyakorlatot, amit erőforrásaival is támogat. [32]

Ma a vállalatok környezeti magatartására három tényező is hat: jogi előírások és állami normák, gazdasági és gazdaságossági tényező, és társadalmi igények, melyek közé a környezetérzékenység, a környezetvédelmi mozgalmak, a civil szerveződések, a lakosság fizetőképessége és fizetési hajlandósága tartozik.

Stratégiai kérdéssé vált a vállalati környezetgazdálkodás, mára jól körülhatárolt, kiforrt tevékenységrendszerre tevődött össze, a fejlett piacgazdasággal működő országokban. Az ökológiailag átgondolt termelés a kevesebb-több elvet alkalmazza, mely azt jelenti, hogy kevesebb nyersanyag és energia felhasználás, valamint kevesebb hulladék és zaj keletkezik. [33]

Bizonyos megelőzések jegyében végrehajtott beruházások, hatékonyságot növelő megújulások, hatékonyabb energia felhasználás költségcsökkenést, minőségjavulást, és összességében a versenyképesség javulását eredményezhetik. [34]

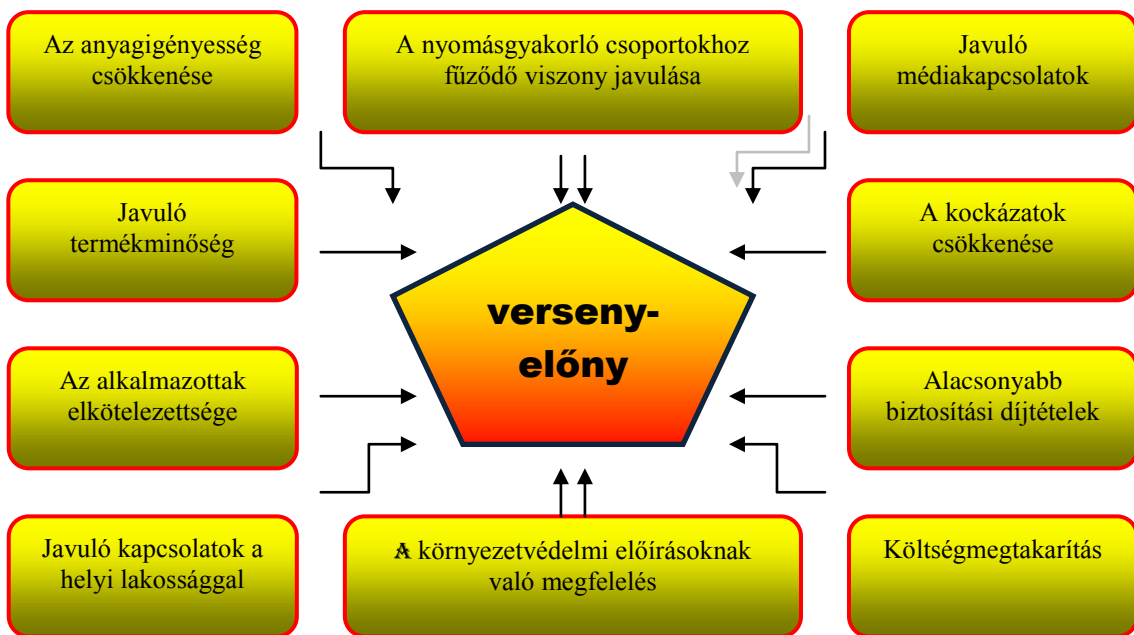
A környezetszennyezés megelőzése két szempontból is hasznos lehet a vállalatok számára:

- Olcsóbb a vállalati működés által okozott környezeti károkat, problémákat, baleseteket megelőzni, mint utána a hibát helyrehozni (tetemes költség, imázsromlás) [35]

- Kiküszöbölhetőek azok a kevésbé nyilvánvaló károk is, amelyek a folyamatos szennyezésből adódóan súlytják a vállalatot. A szennyezés ugyanis a gazdasági veszteség egy speciális formája, az erőforrások nem hatékony kihasználásából ered, egy tökéletlen működés eredménye bizonyos anyag- és energiaveszteség következménye. [36]

Többféle versenyelőnyt is eredményezhet egy vállalat környezettudatossága, de ugyanakkor vannak feltételei is. Egy jól koordinált, tudatos, stratégiában erős környezeti politika eredményezhet versenyelőnyt, mert azt a versenytársak csak nehezen vagy egyáltalán nem tudják lemásolni. Fontos a gyorsaság is, csak az első belépőknek van idejük arra, hogy egy összefüggő, komplex rendszert hozzanak létre. Végül fontos a piac fogadtatása, a célpiacok környezeti érzékenysége, a környezetbarát termékekért mutató fogyasztói preferenciák. [37]

Az alábbi ábrán bemutatom a környezetvédelem hozzájárulását a versenyelőnyhöz:

4. ábra: A környezetvédelem hozzájárulása a versenyelőny fokozásához

Forrás: Welford (1996)

4.3 Fogyasztói szint

Pozitívum, hogy a környezetvédelem területén valamennyi fogyasztó részéről kimutatható a törekvés. Fogyasztói kutatások alapján a társadalom ökológiai tudatossága országszerte növekedik, a fogyasztók takarékosak, bio és zöld termékeket várnak el a kereskedelemtől, és az összes iparág piacán megfigyelhetőek az ökológia

előnyök részesítései. Az 1980-as évektől folyamatos növekedést mutat a vállalatok környezeti erőfeszítéseit értékelő fogyasztók, illetve akik elutasítják a környezetkárosító tevékenységeket űző nagyvállalatokat. [38]

Ha megvizsgáljuk a fogyasztói magatartással foglalkozó szakirodalmat, olyan felmérések kifejtésével találkozhatunk, melyek határozottan a fogyasztók növekvő egészség és környezettudatosságát mutatja.

A Töröcsik (2003) féle pozitív trendek és ellentrendek:

- Wellness-trend, mely az egészséges étkezés, sportolás és a kiegyensúlyozott élet felé tendál, és kereslet jön létre a diétás termékek, natúr és biotermékek részére. A jelen lévő ellentrend időben később, válaszként született meg, mely elutasítja a sportolást és egészséges táplálkozást.
- Az új aszketizmust voltaképp ellentrendnek is nevezhetjük. A hedonizmus ellentrendje, a jelen irányzatával, tagadja a lemondást, a magát adó és nyugtató hatású termékek iránt megmutatkozó növekvő kereslettel függ össze. Önmegtartóztatást és az elegendő anyagi háttér melletti lemondást mutatja. Az ide tartozó fogyasztók nem cserélik le 2-3 évente autóikat, telefonjaikat vagy bármely friss műszaki cikket, hanem elutasítják a túlfogyasztást.
- Kiemelt érdeklődést mutat a természetesség kedvelése a high-tech és ellentrendje, a természetes anyagokból készült élelmiszerek, a kézi munkával készült dolgok, biotermékek, termesztési és környezetet óvó termelési folyamatok. A high-technek is lehet olyan tényezője, mely összefügg a tudatos fogyasztással, mert ha úgy vesszük, a funkcionális élelmiszerek feltűnése bizonyos mértékben a high-tech trend foganata.
- A „megvilágosodott fogyasztó” egy ellentrend mentes trend. A vevők egyre jobban ismerik jogaikat, igénylik a megfelelő tájékoztatást. A tudatában lévő fogyasztó, szkeptikus, kételkedő, gyakran utánanéz a dolgoknak, sokszor a gyártónak is utánanéz. [39]

Növekvő arányú és jelentőségű új trendcsoport került azonosításra, a környezettudatos életstílust képviselő vásárlók, azaz LOHAS-ok (Lifestyle Of Health And Sustainability), akik az ökotudatból, a bio-élelmiszerek részesítéséből új szokásrendszert alakítottak ki. A hedonizmusról, az élvezetekről nem mondanak le e csoport tagjai, tudják, a tömegszerűen előállított termékek szükségszerűek, döntéseikkel mégis figyelembe veszik a környezeti szempontokat és az egészségkárosító hatást.

Vásárlásaikra, fogyasztásaikra az életminőség, az autentikusság és a természetesség keresése jellemző. Keresik a biotermékeket, valamint a helyi, nevezetes ételeket. [40]

A magyar lakosságnak a kutatási eredmények szerint jó a hozzáállása a környezeti kérdésekhez, a tendencia is javulást mutat. Ugyanakkor ezek a törekvések viszonylag alacsony személyes áldozatvállalási hajlandósággal csoportosulnak, főleg ha az árakból indulunk ki, a magyarok negatívan viszonyulnak a magasabb árakhoz és adókhoz, munkahelyeket veszélyeztető gyárbezárásokhoz. [41]

A környezet terhelésén úgy tudnánk enyhíteni, ha elérnénk, hogy tudatosan lemondjunk a felesleges javakról, ösztönöznénk magunkat, hogy vásárláskor „zöld termékeket” részesítsünk előnyben. Ez ugyanakkor anyagi megterhelést is párosíthat mellé, ezért sokunknak sajnos nem okoz örömet környezetünk óvása.

5. A Fürdő bemutatása

Az 5. fejezetben a Fürdő főbb állomásait mutatom be 1965. évtől, majd környezettudatos fejlesztéseit. E fejlesztések közé tartozik: a napelemes rendszer kiépítése, épület-felügyeleti rendszer és termálvizes padlófűtés kialakítása.

5.1 A fejlődés főbb állomásai

A fürdő idényjelleggel 1965. szeptember 5-én tárta ki kapuit. E kezdeti periódusban összesen egy termálmedence, egy gyermekpancsoló és egy 800 személyes öltöző tette ki a zalakarosi Fürdőt, melyet kezdetben a helyi tanács üzemeltetett. A működtetést 1966. január 1-jével a Délzalai Víz-, és Csatornamű Vállalat vette át. A népszerűség és a látogatók emelkedése fejlesztések kényszerét hordta magában.

A fürdő és a település egyik fontos állomása is 1975. november 12-e, ekkor nyílt meg a két medencével és a hozzá tartozó létesítményekkel, valamint komplex gyógyászattal ellátott fedett fürdő. Ezzel félbeszakad a zalakarosi fürdő idényjellege, és létrejött a gyógyhatású termálvíz gyógyászati előnyeinek alapfeltétele. A fürdőt folyamatosan bővítették, 1978-ban egy év alatt közel 20.000 négyzetméterrel növelték a strandterületet, és ebben az évben még az Egészségügyi Minisztérium hivatalosan is gyógyfürdővé nyilvánította. 1990-ben lényeges változás történt a működtetésben, a Zala Megyei Tanács kivonta a fürdő vagyont a Délzalai Víz- és Csatornamű Vállalat vezetése alól, majd a Thermál Gyógyidegenforgalmi Fejlesztő Kft üzemeltette a fürdőt, rá két hónap után a Zala Megyei Tanács egyéni szervezetet hozott létre, GRÁNIT Gyógyfürdő Vállalat néven. A cég 1992. júliusával alakult át Részvénytársasággá.

Az európai igényszintet biztosító gyógycentrum kialakításával megnyílt az alkalom egy magas színvonalat kívánó vendégkör egész évben történő fogadására. 1995-ben a Fürdő kidolgozott egy koncepciót, mely az élményfürdő megalkotását tűzte ki célul. Az élményfürdő rá 4 évre tavasszal került átadásra, mely ekkor még Magyarország egyedüli fedett élményfürdője volt 380 négyzetméteres vízfelülettel és 10 féle vízi attrakcióval. Az új létesítmény üzembe helyezése jelentősen növelte a fürdő vendégeinek számát, és egyre több látogató vette igénybe a drágább, de egyben minőségi szolgáltatásokat. 2001 májusában beadott pályázat szerint a Gránit Gyógyfürdő elnyert 175 millió forinttámogatást, melyből az élményfürdő 2-es ütemű beruházásait kezdte meg (szabadtéri medencék, pihenőágyak, szaunák és a strandi hullámmedence). SZTP-TU-1-es számmal ellátott pályázaton a Gránit Gyógyfürdő Rt. 300 millió forintnyi támogatásra tesz szert. A pályázat célja több ütemből állt, az első ciklusban a főbejárati épület felújítása, új, számítógépes rendszer kiépítése. A második ciklus keretein belül megvalósult az élménycsarnok kibővítése, ebben található egy speciális medence, melynek változó vízmélysége teszi lehetővé az úszást és a vízi tornát egyaránt. 2005 nyarán saját forrásból készült el a csúszda együttes, majd rá egy évre a strandi rendezvénysátor. A csúszda medence 170 négyzetméter nettó vízfelületű, vízforgatóval ellátott, burkolt medence. A komplexum 118,7 millió Ft, melynek beruházása saját forrásból valósult meg. 2006-tól további saját forrásból valósultak meg a következők: strandterület bővítés, rendezvénysátor, kerti bútorok, gyógyvizes kút gáztalanítójának kiépítése.

A Gránit Gyógyfürdő kiemelt projektje egy EU-s pályázattal megvalósult beruházás: Új fogadóépület kiépítése gyógy és wellness szolgáltatásokkal. Az épület megkapta az „A” minősítésű kategóriát, mely fokozott energiatakarékosságra utal. A beruházás feloldja a Fürdő szűk keresztmetszetének tekinthető öltöző kapacitását, megoldást nyújt a vendégek fogadására a fogadócsarnokkal, a gyógyászati és wellness bővítésére és kapacitásuk növelésére ad lehetőséget. Az új fogadóépület 4 szinten, 5200 négyzetméteren valósul meg: Az alagsorban vizesblokkok, öltözők kerülnek kialakításra. A földszinten fogadótér, orvosi szoba, kereskedelmi egységek, pénztár került kialakításra. Az első emeleten játszóház, fitness terem, és 100 négyzetméteren szépségszolgáltatások épültek.

További fontosabb beruházások 2008-tól: a sportmedence és környezetének felújítása, 2010-től a fedettfürdő átalakítása, homokos strand és kézilabda pálya. 2012 évben vízi gyermekvilág, tematikus játszóház került megvalósításra pályázati

támogatással. 2013. évben létrejött a „Családi wellness szolgáltatások fejlesztése a Gránit Fürdőben”, mint turisztikai pályázattal megvalósuló beruházás. [42]

5.2 A Fürdő környezettudatos fejlesztései

A Gránit Fürdő komoly lépésekre szánta el magát az energiafelhasználás és a környezetmegóvás területén is. Egy fejlesztés során magas teljesítményű napelemes rendszer került kiépítésre. A beruházás a 8749 Zalakaros Thermál u. 4. 264/5 helyrajzi szám alatt valósult meg a zalakárosi Gránit Gyógy és Élményfürdő épületében. A napenergia hasznosítását lehetővé tevő projekt egyrészt a károsanyag- kibocsátások mérséklését (üvegházhatást okozó anyagok, pl széndioxid), másrészt a növekvő energiaárak melletti költségmegtakarítást eredményezte. A beruházás megvalósításához annak magas költségvonzata miatt pályázati támogatást vettek igénybe. Az éves villamos energiafogyasztási adatok vizsgálata alapján a jelenlegi magas üzemeltetési költség hosszú távon nem tartható. A versenyképesség biztosítása és a növekvő energiaárak a projektgazdát arra ösztönözték, hogy hosszútávon költségei csökkentésével és környezettudatos gondolkodással jelen fejlesztő beruházásba kezdjen. Az előzetes számítások szerint az éves villamosenergia-felhasználásban 22.400 kWh megtakarítás várható. A projekt megvalósulásával évente 3,27 tonna szén-dioxid kibocsátás csökkenthető, a tervezett megújuló energiahordozó felhasználás növekedése évente 80,64 GJ. A fejlesztést követően a villamosenergiára fordított éves összeg jelentősen csökkent, így a beruházás előtti költséghez képest 855.208 Ft megtakarítás jelentkezik. Az épület kora és jellege, valamint a korábbi fejlesztések meghatározták a jelenlegi korszerűsítés irányát. A szellőzésre és a világítás-korszerűsítésére fordított villamos energia tovább gazdaságosan nem csökkenthető, ezért a tulajdonos 20KW teljesítményű napelemes-energiatermelő rendszer kiépítésével tudta az üzemeltetési költségeit csökkenteni. A keletkezett zöld energia a medencék vízforgató berendezéseinek villamos áram igényeit fogja mérsékelni, mely fogyasztás folyamatos. Így a villamos hálózatra történő visszatáplálás nem indokolt, mivel minden időpontban nagyobb a fürdő energiafelhasználása, mint a jelen projektben termelt energia.

Jelentős fejlesztésnek számít a Fürdőben kialakított épület-felügyeleti rendszer. E rendszer feladata, hogy az adott objektumban lévő villamos és gépészeti berendezéseket automatikusan működtesse, valamint a működési paramétereket egy számítógép megjelenítse és rögzítse. Bővítése el lett végezve a termálvizes és két hidegvizes kút

automatán üzemeltethető, központilag vezérelt kialakításán. A villamos energia és a gáz felhasználás is, valamint a szellőztető és fűtési modul is a rendszer része lett.

E fejlesztések mellett említést teszek még a termálvizes padlófűtés bevezetéséről, mely további jelentős energiát spórol a cégnek. Az energiaárak növekedésével egyre jobban előtérbe kerül a geotermikus energia.

A Gránit Zrt. 2003. október 15-től vezette be és folyamatosan működteti integrált minőség- és környezetirányítási rendszerét az ISO környezeti szabvány szerint. 2011. évben, a magyarországi fürdők közül elsőként a zalakarosi Fürdő gyógyászati és wellness kezeléseit minősítették a minőségirányítási rendszer előírásai alapján és minden kezelésük rendelkezik az érvényben lévő szabvány szerinti minősítéssel. Az integrált rendszer a Fürdő teljes tevékenységére kiterjed. Az integrált rendszer alapja, az évente kitűzött minőségi és környezeti célok megvalósítása, valamint a fürdő egész területét átfogó eljárások aktualizálása, betartása és alkalmazása. [43]

6. Empirikus kutatás

A szakdolgozatom elkészítése során törekedtem arra, hogy saját empirikus kutatással egészítsem ki a már előzőleg bemutatott környezettudatossággal kapcsolatos szekunder forrásokra épülő ismereteket. Kíváncsi voltam arra, hogy a szakmai gyakorlatomnak helyet adó Gránit Gyógyfürdő dolgozói és vendégei hogyan vélekednek az adott témáról. A kutatásom eredményeit a 6.3 és 6.4 részben fejtem ki részletesen.

6.1 A primer kutatás jellemzői

Abban az esetben, amikor a szekunder kutatás nem tűnik elégségesnek, akkor a primer kutatás módszereihez közeledünk. A primer kutatás meghatározott céllal, kifejezetten a témára illő összegyűjtött, saját megbízásból származó adatok összességét jelenti.

6.1.1 A primer kutatásom célja:

- Felmérni a Fürdő alkalmazottjainak környezetbarát szemléletmódját, magatartását.
- A vendégek természetvédelmi szokásait, ismerik-e a fenntarthatóság, megújuló energiaforrás fogalmát, illetve ismerik-e a napjainkban jelen lévő környezeti problémákat.

- Ok-okozati összefüggések feltárása pl. Ha a cég fenntartása kevesebbe kerül hosszútávon, hajlandóak-e ez ügyben energiatakarékos beruházásokat tenni.

6.1.2 A primer kutatás összefoglalása

A primer kutatás általános jellemzőit tartalmazza a következő táblázat:

Az alapsokaság	100 fő
A minta elemszáma	60 fő vendég 40 fő dolgozó
A minta kiválasztása	Véletlenszerű kiválasztás
A lekérdezés módja	Kérdőív személyes lekérdezéssel
A lekérdezés ideje	2015. március 20. – 2015. április 20.
A lekérdezés helye	Zalakarosi Gránit Gyógyfürdő területe
A kérdések jellemzői	Többnyire zárt kérdések, kiegészítve néhány nyitott kérdéssel

2. táblázat: a primer kutatás általános jellemzői

Forrás: saját kutatás

A kérdőív elkészítése során igyekeztem a kérdéseket logikailag úgy feltenni, hogy:

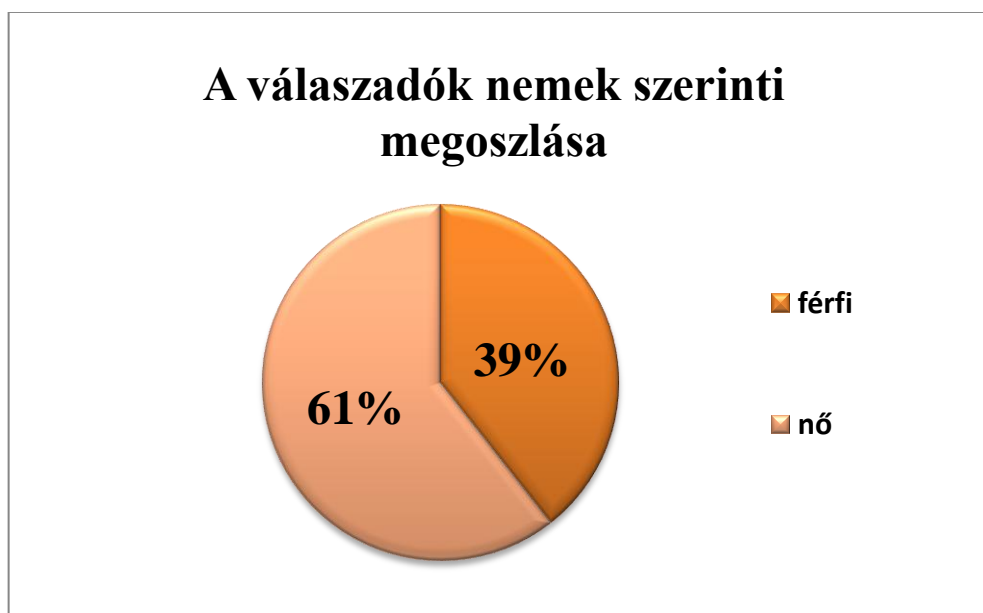
- az első részben szegmentálhassam a fogyasztókat demográfiai szempontból, nem, kor, lakhely szerint,
- a második részben az emberek által előidézett negatív környezeti hatásokat vizsgálom, a fogyasztók természetvédelmi ismereteit, szokásaikat,
- a harmadik részben pedig a vállalat környezettudatos lépéseit, energiatakarékos beruházásait,

A 18 kérdésből álló kérdőívemet papír formában lehetett kitölteni. Bár a környezet érdekében kímélőbb megoldás lett volna online terjeszteni, a kutatásom a Fürdő területére koncentrált, így személyesen osztottam ki a papíralapú tesztet. Kérdéseimmel törekedtem arra, hogy minél könnyebben megválaszolhassam hipotéziseimet, ezért előtűntek a vendégek környezeti attitűdjét felmérő kérdések, melyek törekvése az volt, hogy utána járjak, megjelenik-e a környezetvédelem a fogyasztók területén. A másik kérdéskör a vállalat környezettudatos tevékenységeinek feltérképezésére koncentrált.

6.2 A kitöltők demográfiai adatai

Kérdőíves felmérésem elején a vendég és munkatárs válaszadók demográfiai adatait (nem, kor, iskolai végzettség) mértem fel.

6.2.1 A válaszadók nemi megoszlása

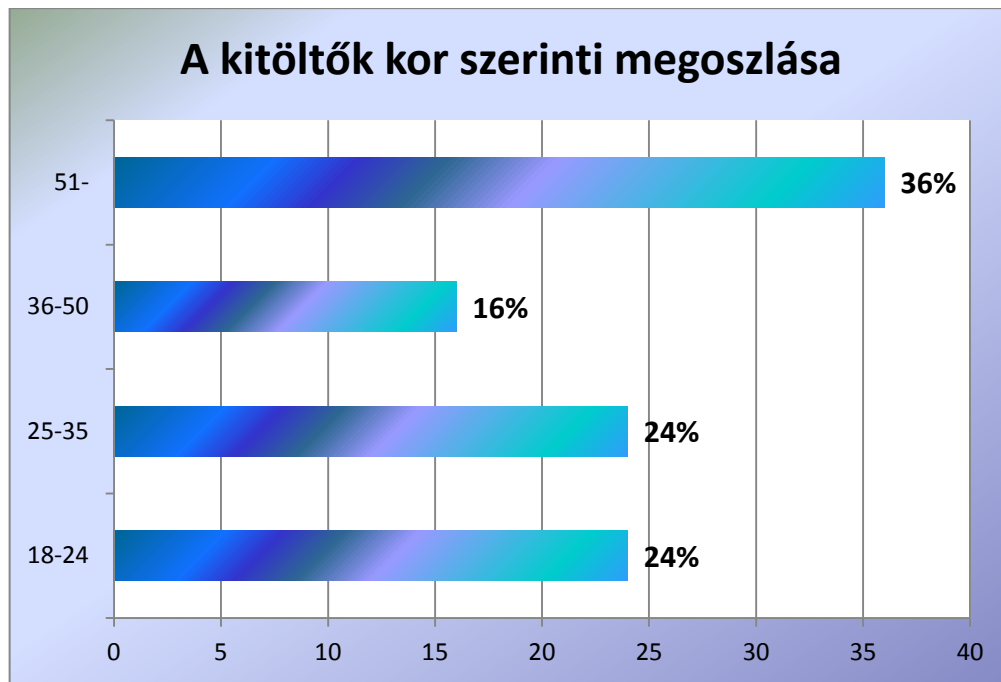
5. ábra: A válaszadók nemek szerinti megoszlása

Forrás: Saját kutatás

A válaszadók nemek szerinti eloszlását a 3. ábra szemlélteti. A 100 fős mintanagyságból a megkérdezettek 61% nő és 39% férfi. Bizonyított, hogy a két nem különböző értékeket képvisel. Vásárlási szokásaik, környezettudatosságuk, külső-belső értékeik és befolyásolhatóságuk nagyban eltér egymástól. A mintavétel alapján elmondhatjuk, hogy nagyobb arányban járnak a zalakarosi élményfürdőbe női látogatók, illetve a kérdőív és a látottak alapján az itt dolgozók között is a női nem dominál. Ez azért is lehet, mert az idősebb korúak között magasabb lélekszámban fordulnak elő nők, mint férfiak, a felmérésem alapján pedig az 50 év feletti korosztály van többségben a látogatók között.

6.2.2 A válaszadók életkora

A második kérdés a válaszadók korát mérte fel. Az életkort fontos kérdésnek tartom, mivel különböző korcsoportokban eltérőek lehetnek fogyasztói szokások. Az idősebb korosztály családja érdekeit is szem előtt tartva, kialakult életcélja alapján társadalmilag felelősebb, még a fiatalabb korosztály öncélúbb, csapongóbb. Mivel a fürdőbe járó vendégek között hétköznapiakon és általánosan is az idősebb korosztály jellemző, így az ebből adódó életkori megoszlás eltolódott az 50 év feletti korosztály felé. Az adatokat a következő ábrán szemléltetem:

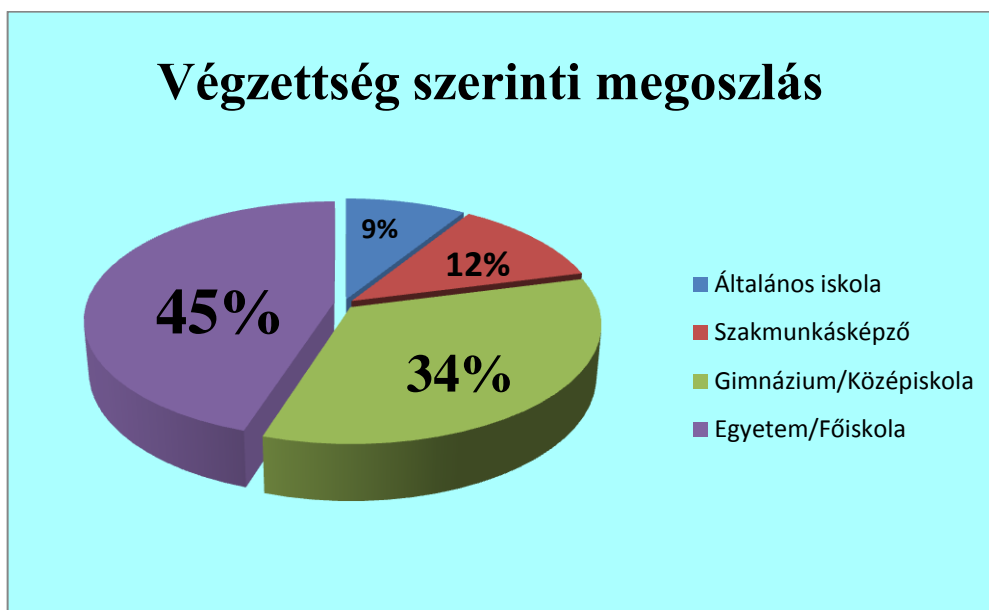

6. ábra: A válaszadók kor szerinti megoszlása %-ban

Forrás: Saját kutatás

Láthatjuk, hogy a kitöltők között a 18-24 éves korosztály csupán 24%, amíg a 25-35 évesek 24%, a 35-50 éves középkorúak 16%-os arányt mutat, az idősebb korosztály pedig magasabb, közel 36% jár ide. A 18-24, illetve a 25-35 éves korosztály képviselői egyenlő mértékben fordulnak elő a mintában. Az ábrán látható, hogy a középkorúak száma a legalacsonyabb a megkérdezettek között.

6.2.3 A kitöltők iskolai végzettsége

7. ábra: A válaszadók végzettség szerinti megoszlása

Forrás: Saját kutatás

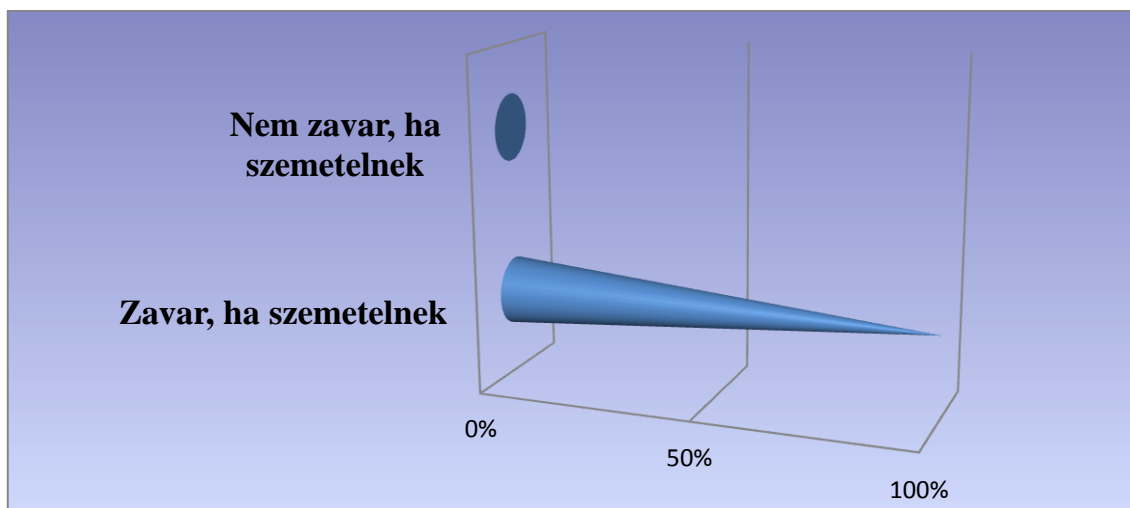
Az iskolai végzettség alapján a válaszadók 45%-a rendelkezik diplomával, 34%-nak középiskolai végzettsége, 12%-nak szakmunkás, végül 9% rendelkezik csak általános vagy annál kevesebb iskolázottsággal. Normális esetben a végzettség szintjei megmutathatják az egyén szintjét is. A magasabb végzettség magasabb elvárásokkal, érdeklődéssel, jobb informáltsággal, és erősebb felelősségérzettel párosul.

6.3 A vendégek természetvédelmi szokásai, ismeretei

Ebben a fejezetben a Gránit Fürdőbe látogató vendégek környezettudatos ismereteit, magatartását mérem.

6.3.1 Szemetelés, mint zavaró tényező

Az első kutatással kapcsolatos kérdésem így szólt: zavarja-e, hogyha valaki a közvetlen környezetében szemetel?

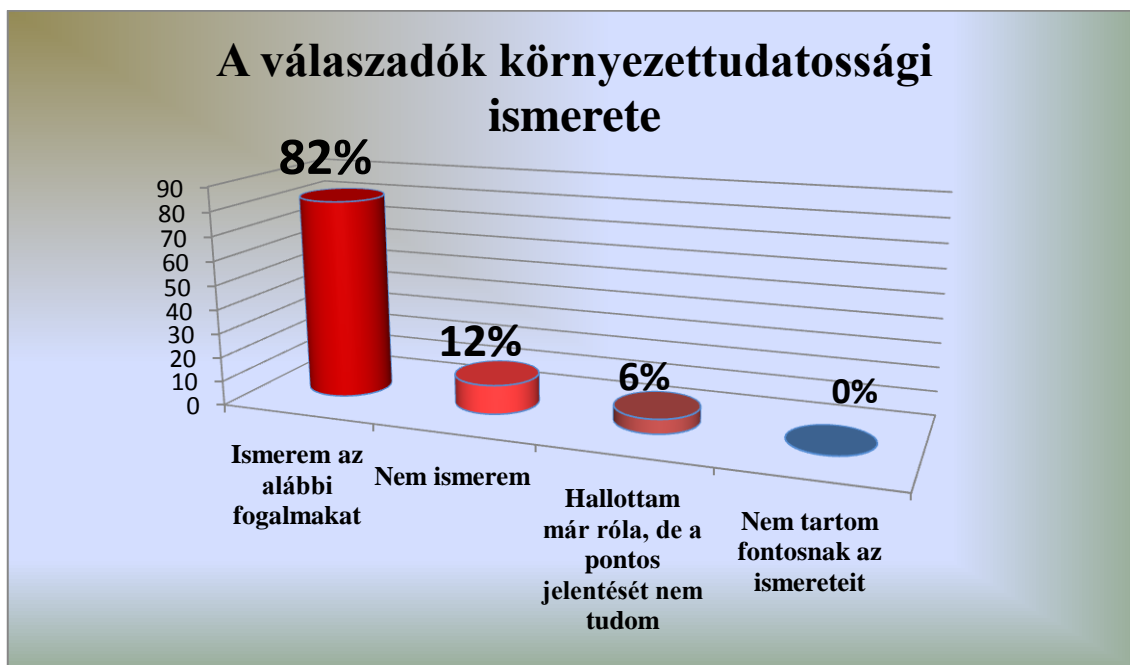
8. ábra: A szemetelésről, mint zavaró tényezőről alkotott vélemények megoszlása

Forrás: Saját kutatás

Az eredmény alapján a válaszadók 100%-át zavarja, ha közvetlen környezetükben szemetelni látnak valakit. Ebből az eredményből pozitív következtetéseket vonhatunk le, feltételezve, ha a munkatársakat és vendégeket zavarja mások szemetelése, ők valószínűleg nem szemetelnek. Ez a tulajdonság már mindjárt az elején alátámasztja az egyik hipotézisem, miszerint a fürdő fogyasztói környezetbarát magatartást folytatnak. Az eredmények a fent elhelyezkedő diagramon láthatjuk (8. ábra).

6.3.2 A vendég válaszadók általános ismeretei a környezettudatosságról

Fontosnak tartom, hogy felmérjem, a válaszadók mennyire vannak tisztában a következő fogalmakkal: környezettudatosság, fenntarthatóság, megújuló energia.

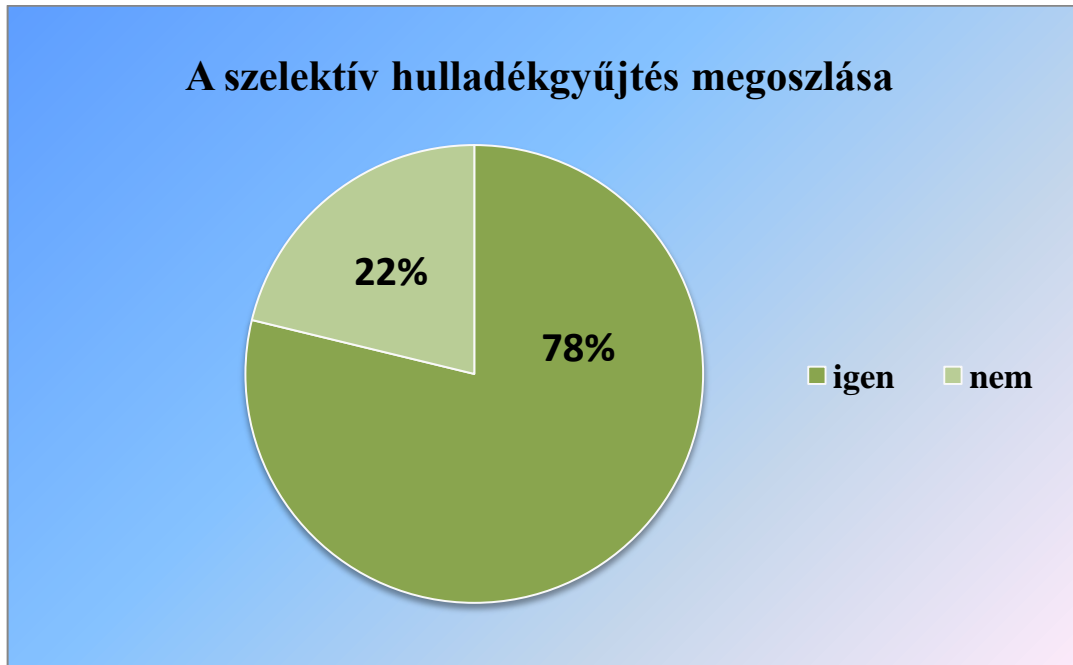
9. ábra: A környezettudatosság fogalmainak ismerete

Forrás: Saját kutatás

Szemléletes, hogy a diagramon látható válaszadók 82%-a ismeri e fogalmakat. 6% hallott már róla, de pontosan nem tudja megfogalmazni, és ami megdöbbentő, hogy 12% egyáltalán nem tudja, mit jelentenek e környezettudatossággal kapcsolatos szavak. Elgondolkodtató, akik nincsenek tisztában ezzel, mennyire számíthat nekik az élőhelyük állapota.

6.3.3 Szelektív hulladékgyűjtés

A környezettudatosság ismereteinek felmérése után nézzük meg, hogy a megkérdezettek élnek-e a szelektív hulladékgyűjtés lehetőségével!

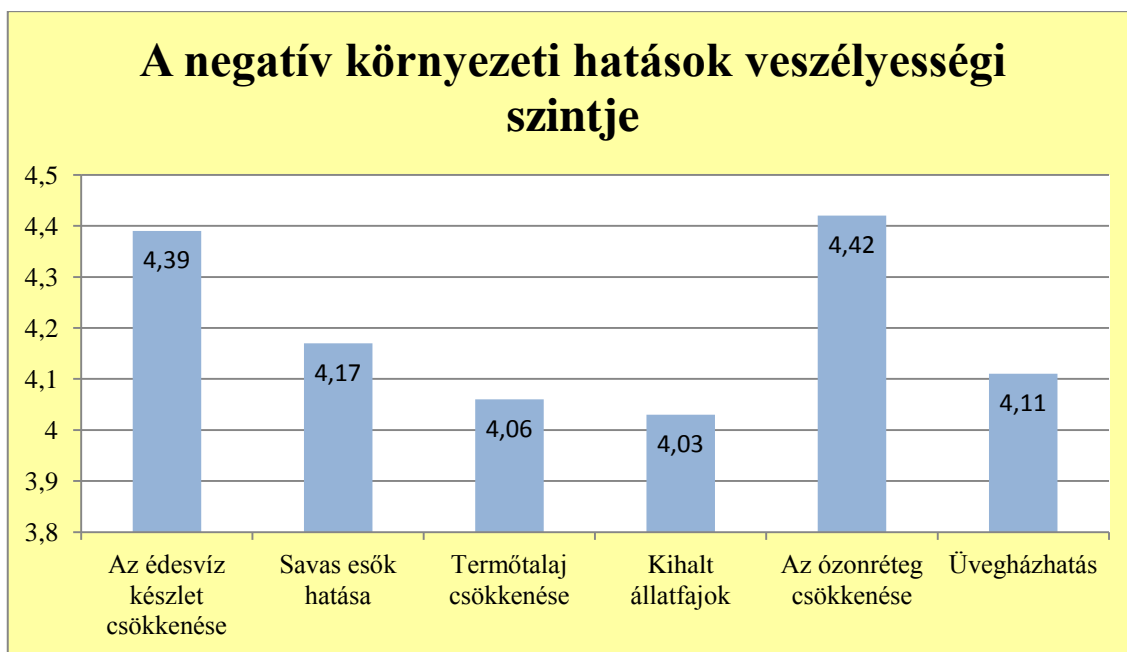
10. ábra: Szelektív hulladékgyűjtés megoszlása a vendégek körében

Forrás: Saját kutatás

A megkérdezettek több mint háromnegyede, azaz 78%-a él a szelektív hulladékkezeléssel, míg 21% nem tartja fontosnak a szemét kiválogatását. Az előbbieket alapján valószínűsíthető, hogy az otthoni szelektív gyűjtés miatt elvárásokat támasztanak a vendégek a fürdővel szemben is e területen.

6.3.4 A negatív környezeti hatások veszélye

Kérdőívem 17. kérdése így szólt: Mennyire tartják veszélyesnek a felsorolt hatásokat, melyeket az emberek idéztek elő. A vélemények tükrözésére egy 1-től 5-ig terjedő Likert-skálát alkalmaztam, mely a következőket jelöli: 1.-egyáltalán nem, 2.-nem tudom, 3.-közepesen, 4.-nem elhanyagolható, 5.-nagyon veszélyes.

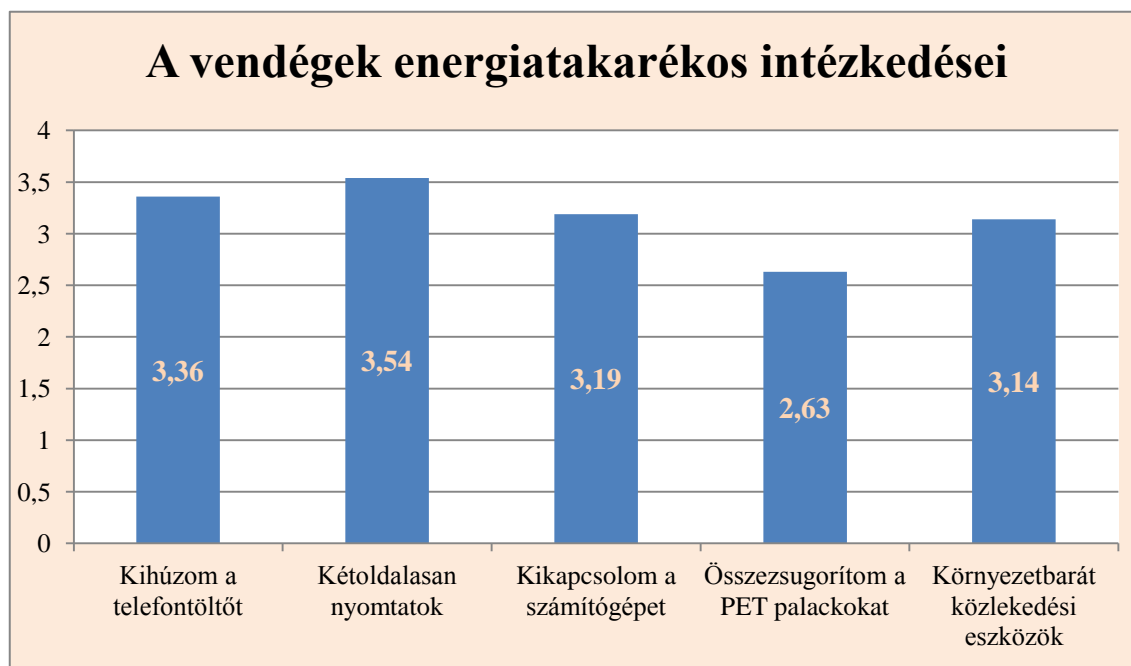
11. ábra: A kitöltők által ítélt negatív környezeti hatások veszélyességi szintje

Forrás: Saját kutatás

Az itt kapott eredményeimet az alapján átlagolom, ki mennyire tartja veszélyesnek a felsorolt negatív környezeti hatásokat. A fenti ábrán láthatjuk, hogy az eredmények a 4-es és 5-ös veszélyességi szint közé estek. Ez azt jelenti, hogy a vendég válaszadók többsége nem tartja elhanyagolhatónak a (11. ábrán) felsorolt hatásokat. A vendég válaszadók úgy gondolják, az ózonréteg csökkenése a felsoroltak közül a legveszélyesebb, ez után következett az édesvíz készlet csökkenése, mint kockázati tényező. A kihalt állatfajokat, az üvegházhatást, a termőtalaj csökkenését és a savas esők hatását nem tartották elhanyagolhatónak.

6.3.5 A fogyasztók energiatakarékos intézkedései

A válaszadók energiatakarékos intézkedéseik hajlandóságát a következő kérdésben vizsgáltam, melyet hasonlóan az előző kérdéshez, egy 1-től 5-ig terjedő skálán mutatok be. 1-es skála: egyáltalán nem jellemző, kettes skála: néha jellemző, 3-mas skála: általában jellemző, 4-es skála: gyakran így cselekszem, 5-ös skála: mindig jellemző. A válaszadók energiatakarékos intézkedései a következőképpen alakultak:

12. ábra: A válaszadók energiatakarékos intézkedéseinek jellemzői

Forrás: Saját kutatás

A diagramon (12. ábra) a vendégek környezeti attitűdjét vizsgáló kérdéseimre kapott válaszok átlagát szemléltetem. Mondhatni, hogy a PET palackok összeszűrítésén kívül minden más intézkedés a 3-mas és 4-es pont közé esett, mely azt jelenti, a Fürdőbe járó látogatókra csak általában igazak a fenti energiatakarékos intézkedések. Az intézkedések közül a legtöbb válaszadóra a kétoldalas nyomtatás jellemző, még a kidobásra váró PET palackok összenyomása a kitöltő alanyokra csak néha igaz. Az eredmények alapján ebben a kérdésben nem állapítottam meg túl nagy hajlandóságot a környezettudatos magatartás terén.

6.3.6 Természetvédelmi tevékenységekben résztvevő fogyasztók

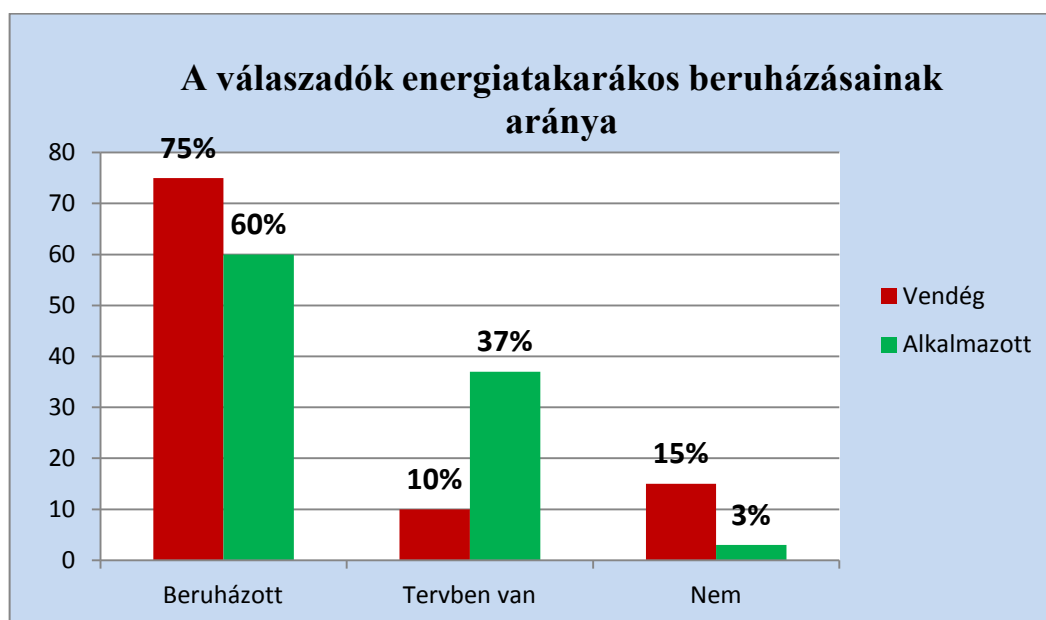
13. ábra: A környezetvédelemmel kapcsolatos tevékenységekben résztvevők aránya

Forrás: Saját kutatás

A kitöltők jelentős többsége, nem vesz részt környezetvédelemmel kapcsolatos tevékenységekben, összesen 98% (16. ábra). Csupán a maradék 2% nyilatkozta, hogy aktívan részt vesz/vett ilyen klubokban.

6.3.7 Energiatakarékos intézkedések otthon

Végül a vendég válaszadók otthoni energiatakarékos intézkedéseit hasonlítom össze az alkalmazottak energiatakarékos beruházásaival. A kérdés így szólt: Volt-e otthonában valamely energiatakarékos beruházás?

14. ábra: A válaszadók energiatakarékos beruházásainak aránya

Forrás: saját kutatás

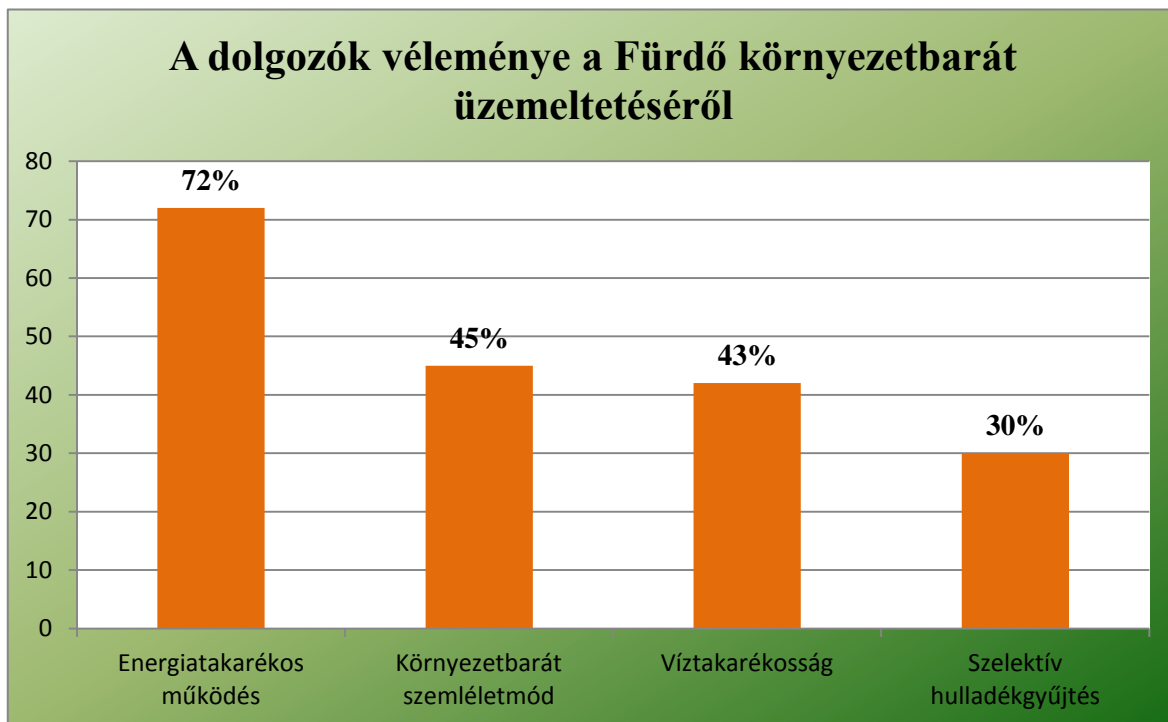
A vendég válaszadók 75%-a már folytatott valamilyen energiatakarékos beruházást, 10%-ának még tervben van és további 15% nem csinált semmilyen korszerűsítést. Ha összehasonlítjuk az alkalmazottak eredményeivel, láthatjuk, 15 százalékpontos eltérés van a már „zöld” korszerűsítést végrehajtók között. Az ábra szerint ugyanakkor jóval többen terveznek energiatakarékos beruházásokat a munkatárs kitöltők között. E beruházások közé tartozik az ablakcsere, szigetelés, fűtés-korszerűsítés, és az égőcsere is. Ha az izzók korszerűsítését vesszük szemügyre, tudhatjuk, hogy működésük révén elektronok szabadulnak fel, így nincs hőveszteségük. A hagyományos izzókhöz képest, ezáltal akár 90% energia-megtakarítással is számolhatunk.

6.4 A Gránit Zrt. környezettudatos szemlélete

Az utolsó fejezetemben a Gyógyfürdő és alkalmazottainak lépéseit vizsgálom az energiaspórolás és a környezeti szennyezések területén.

6.4.1 A Fürdő lépései

A következő kérdésem a kutatásban arra koncentrált, hogy a Gránit Zrt. mekkora mértékben folytat környezetbarát üzemeltetést, ide értve az energiatakarékos beruházásokat, a szelektív hulladékgyűjtést, és a víztakarékosságot.

15. ábra: A dolgozók véleménye a Fürdő környezetbarát üzemeltetéséről

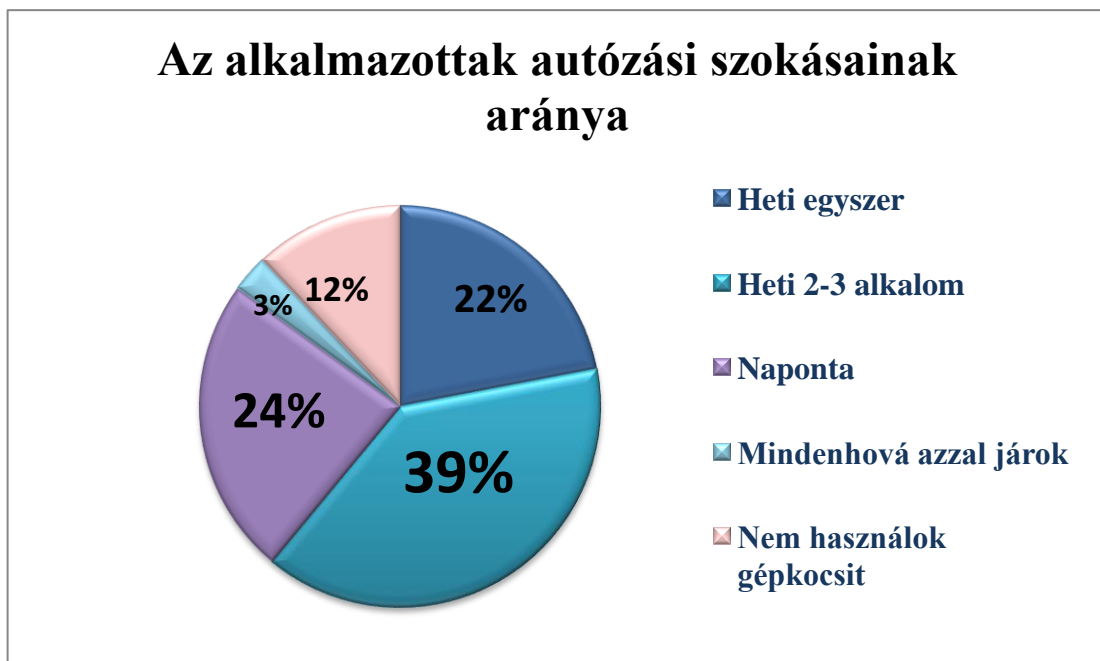
Forrás: Saját kutatás

A megkérdezettek számottevő része az energiatakarékos működést emelte ki, amikor a környezettudatos üzemeltetésről kérdeztem őket. Összesen 72%-uk gondolta úgy, hogy ez az egyik, olyan központi elem, mely révén a Gránit Fürdő környezettudatosan működik. Egy fejlesztés során 20kW teljesítményű napelemes rendszer került kiépítésre (80 db Solar napelem felszerelésével). A fürdőben a legnagyobb energiafelhasználást a vízforgató berendezések, élményelemek villamos energia igénye jelenti. A projekt egyrészt a károsanyag-kibocsájtásának mérséklését, költségmegtakarítást eredményez hosszú és rövid-távon egyaránt. A második helyen a környezetbarát szemléletmódot a megkérdezettek 45%-ka gondolta úgy, hogy a fürdőre a környezetbarát szemléletmód jellemző. Ezt követően a víztakarékosság következik, összesen 43%-al. A legkisebb mértékben azzal értettek egyet a válaszadók, hogy a fürdőben szelektív módon történik a hulladékgyűjtés. Ennek a kérdésnek a megoszlása is alátámasztja a későbbiekben tett

javaslataim egyikét, miszerint a hulladékgyűjtés terén még lehetne hova fejleszteni a Fördöt. Célszerű lenne bevezetni itt is a szelektív gyűjtést, mint ami már számos intézetben elterjedt, ezzel is védve a környezetet.

6.4.2 Az alkalmazottak autózási szokásai

Tovább árnyalhatjuk a képet, ha megnézzük, a munkatársak közül hányan és milyen sűrű időközönként használnak autót. Ezt fontos tényezőnek tartom, ugyanis a legnagyobb felhasználási területet a károsanyag-kibocsátás terén a közlekedési eszközök jelentik (autók, buszok, teherszállítók).

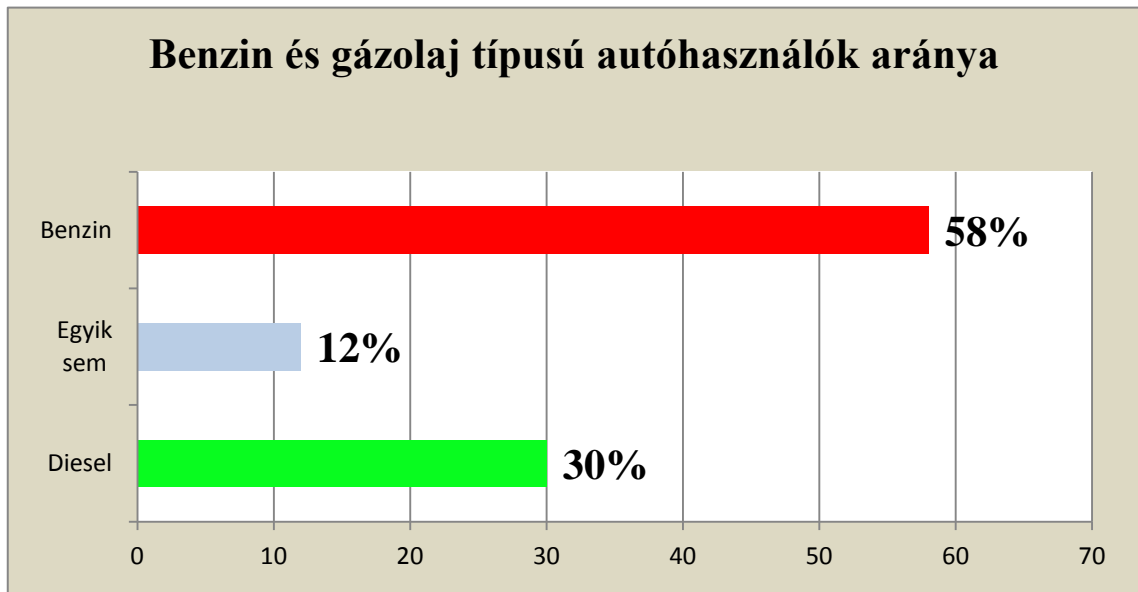

16. ábra: Az alkalmazottak autózási szokásainak aránya

Forrás: Saját kutatás

Egy teljesen normális eloszlást láthatunk. Ami jónak mondható, hogy a válaszadók 39%-a heti 2-3 alkalommal él az autózás előnyeivel. 24% állítja, hogy kényelmet előrehelyezve naponta is használja gépkocsiját. Nem sokkal lemaradva 22% jelölte, hogy hetente csak egyszeri alkalomra ül volán mögé, végül a válaszadók 12%-a egyáltalán nem használ autót. A kipufogógázban több mint 300 fajta összetevő van, melyek közül csak az oxigén, a nitrogén, és a vízgőz környezetbarát. A szennyező anyagok nagy része mérgező hatású az emberre nézve, és a szervezetbe bekerülve egészségügyi problémákat okoz. A kipufogógáz összetétele több tényezőtől is függ: kettő-vagy négyütemű, diesel vagy benzin üzemű motorból származik-e. Ezért a

felmérés kiterjedt arra is, hogy az autót használó kitöltők mekkora arányban vezetnek benzines, illetve dieseles hajtású gépkocsit. Ez a százalékos arány itt látható:

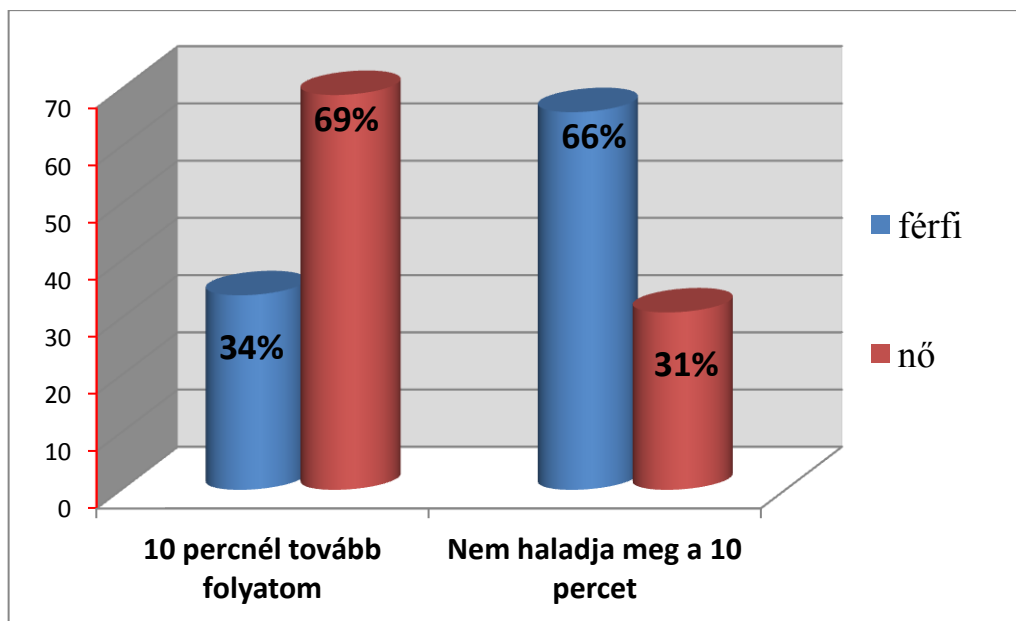
17. ábra: A benzin és gázolaj típusú autók használati aránya

Forrás: Saját kutatás

A dieselmotor okozta kipufogógázban nagyságrendekkel magasabb a károsanyagok összetétele. A gázolajnál jelenlévő kéntartalom miatt mérgező kén-dioxid is a levegőbe jut, ezzel is nagyobb hatást mérve a környezetre. Továbbá a kipufogógáz jellegzetes komponense a magas mértékben előforduló korom, melyhez kötődnek policiklikus szénhidrogének, melyek nehezebben keverednek a levegővel, késleltetve alakul át, ezzel is növelve rákkeltő hatásukat. Ebből következően kijelenthetem, hogy egy diesel üzemű autó fenntartása sokkal negatívabban hat a környezetre. Az előző ábrán szerencsére láthatjuk, hogy a válaszadók 27 százalékponttal többen részesítik előnyben a benzines autót, összesen 58%, még további 12% nem használ semmilyen járművet.

6.4.3 Az alkalmazottak vízfogyasztásának mértéke

A következő kérdésem arra irányult, hogy kiderítsem, mennyire figyelnek oda munkatársaim a vízhasználatra a gyakorlatban. A kérdés így szólt, meghaladja-e a 10 percet a zuhanyzás? Az adatokat a következő diagramon szemléltetem:

18. ábra: A válaszadók vízfogyasztásának megoszlása

Forrás: Saját kutatás

Ebben a kérdésben külön választva mértem fel a férfi és a női kitöltőket, mert úgy gondolom, általánosságban a nők több ideig szeretnek zuhanyozni, mint a férfiak. Állításomat a felmérésem igazolja, ugyanis a látottak alapján 35%-kal több nő fürdik 10 percnél hosszabb ideig. Egy érdekesség, hogy a férfi kitöltők, akik 10 percen belül végeznek, közel annyian, 3 százalékponttal kevesebben vannak, mint a 12 percnél tovább fürdő nők.

7. Összefoglalás

Diplomamunkámban törekedtem minél pontosabb és átfogóbb képet adni a zalakarosi Gyógyfürdő környezettudatos magatartásáról, intézkedéseiről. A témát több fejezetre és azon belül is alfejezetre bontottam, kezdve környezetünk történeti áttekintésével, a környezetvédelemmel, egészen a környezettudatosság szintjéig. Bemutatásra került továbbá a Gránit Fürdő környezettudatos fejlesztéseinek állomásai. Az ezt követő fejezetben az általam vizsgált kutatást elemeztem, alább pedig röviden átveszem, hogy mire sikerült rávilágítanom a szakdolgozatban.

A kitöltők demográfiai adatai rámutattak, hogy a Fürdőbe több női vendég jár, és a női alkalmazottak is nagyobb számban fordulnak elő. Iskolai végzettség szerint a felsőfokú szakképzéssel rendelkezők voltak túlsúlyban, még életkor szempontjából az idősebb korosztály dominált.

Kutatásom második része a Fürdő vendégeinek környezettudatossági ismereteit, magatartását mérte. A vizsgálat keretében kiderült, hogy a válaszadók 100%-át zavarja a személtelés. A környezettudatosság, fenntarthatóság, és megújuló energia fogalmait a legtöbben pontosan ismerik. Szelektív hulladékgyűjtés területén több mint a fogyasztók háromnegyede jeleskedik és közel ennyi kitöltő alany tett otthonában energiatakarékos beruházást. A válaszadók jelentős részére gyakran igaz, hogy környezetbarát közlekedési eszközöket használ, kikapcsolja a számítógépet két használat között, és összezsugorítja a műanyag flakonokat. Ugyanakkor környezetszennyezéssel kapcsolatos tevékenységekben, mint például szemét szedés, már csak 2% vett részt. A kutatásból pozitív eredményeket szűrtem le, melyek az első hipotézisemet igazolják, miszerint a Fürdő fogyasztói környezettudatosan élnek, és környezetbarát viselkedésről tanúskodnak.

A kutatás utolsó részében a Fürdő és az itt dolgozó munkatársaim környezettudatossági intézkedéseit, erőfeszítéseit vizsgáltam. A Gránit Fürdő komoly lépésekre szánta el magát az energiatakarékosság és a környezetvédelem területén is. A környezetvédelem területén elért jelentős beruházása egy 20kW teljesítményű napeleemes rendszer kiépítése volt, mely nagymértékben csökkentette az energiatakarékosságot, továbbá épületfelügyeleti rendszer kiépítésével, termálvizes padlófűtéssel, és vegyszermentes takarítással járult hozzá környezetének megővéséhez. A kérdőív alapján a Fürdő dolgozóinak 12%-a egyáltalán nem használ autót, még 39% csak heti pár alkalommal, 22% pedig csak heti egyszer veszi elő. A minimális autóhasználat környezetkímélő közlekedésre utal. E tények igazolják további két hipotézisemet, miszerint a Gránit Zrt. energiatakarékos eszközöket használ, környezetbarát szemléletmódot képvisel, és a cégnél dolgozó alkalmazottak környezettudatosan élnek.

Irodalomjegyzék

- [1] Buday-Sántha Attila (2009): Környezetgazdálkodás Dialóg. Budapest-Pécs, Campus Kiadó
- [2] Kovács Antal (2010): Kommunikáció a társadalommal, mint atomenergia-fogyasztóval. Doktori (PhD) értekezés, Pécsi Tudományegyetem, Közgazdaságtudományi Kar
- [3] Kovács Antal (2010): Kommunikáció a társadalommal, mint atomenergia-fogyasztóval. Doktori (PhD) értekezés, Pécsi Tudományegyetem, Közgazdaságtudományi Kar
- [4] Láng István (2002): Környezet – és természetvédelemi lexikon I. Budapest, Akadémia Kiadó, 636. oldal
- [5] Kormosné dr. Koch Krisztina (2010): Környezet, Tudat, Gazdálkodás, Budapest Szaktudás Kiadó Ház, 42. oldal
- [6] Dr. Sántha Attila (1996): Környezetgazdálkodás. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó Rt. ISBN: 963 18 6089 2
- [7] Dr. Sántha Attila (1996): Környezetgazdálkodás. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó Rt. ISBN: 963 18 6089 2, 142. oldal
- [8] http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0100098.KOR, letöltés dátuma: 2015.05.05.
- [9] Szlávik János (2005): Fenntartható környezet- és erőforrás-gazdálkodás, Budapest, KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft. 58-59. olda
- [10] Kerekes Sándor (2007): A Környezetgazdaságtan Alapjai, Budapest, Aula Kiadó Kft.
- [11] http://e-learning.sze.hu/MikroTK/m4/o4_30101.html, letöltés dátuma: 2015.03.20.
- [12] Moser Miklós, Pálmai György (2006): A környezetvédelem alapjai. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó Rt.
- [13] Puczkó László – Rátz Tamara (2001): A turizmus hatásai. Budapest, Aula Kiadó Kft.
- [14] Kerekes Sándor (2007): A Környezetgazdaságtan Alapjai, Budapest, Aula Kiadó Kft. 29. oldal
- [15] <http://www.eco.u-szeged.hu/download.php?docID=39603>, letöltés dátuma: 2015.04.07.

- [16] <http://www.eco.u-szeged.hu/download.php?docID=39603>, letöltés dátuma: 2015.04.07.
- [17] Kerekes Sándor (2007): A Környezetgazdaságtan Alapjai, Budapest, Aula Kiadó Kft.
- [18] Kormosné dr. Koch Krisztina (2010): Környezet, Tudat, Gazdálkodás, Budapest Szaktudás Kiadó Ház, 11-12. oldal
- [19] Szlávik János (2008): Környezetgazdaságtan, Budapest, Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar, Typotex Kiadó, 55. oldal
- [20] Szlávik János (2008): Környezetgazdaságtan, Budapest, Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar, Typotex Kiadó 57. oldal
- [21] Szlávik János (2008): Környezetgazdaságtan, Budapest, Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar, Typotex Kiadó, 57. oldal
- [22] Buzás, G., Fabula J., Hazayné dr. Ladányi É., Hubai J., Kerekes S., Kobjakov Zs., Kovács K., Medvéne dr. Szabad K., Mocsay F., Vass N. (2004), A környezetgazdaságtan alapjai. Perfekt Gazdasági Tanácsadó, Oktató és Kiadó Részvénytársaság, Budapest
- [23] Meadows, Da., J. Randers, Do. Meadows (2004), A növekedés határai, harminc év múltán. Kossuth Kiadó, Budapest, 2005.
- [24] Vlek, C. (2000), "Essential Psychology for environmental Policy Making", International Journal of Psychology, Vol. 35. No. 2, p. 153-167.
- [25] Buday-Sántha, A. (2002), Környezetgazdálkodás. Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 2002.
- [26] Nádudvari, Z. (2004), Fenntartható fogyasztás, Környezetvédelmi füzetek, 2004/1.
- [27] Burgess, J. (2003), "Sustainable consumption: is it really achievable?", Consumer Policy Review, Vol. 13. No. 3, p. 78-84.
- [28] Meadows, Da., J. Randers, Do. Meadows (2004), A növekedés határai, harminc év múltán. Kossuth Kiadó, Budapest, 2005.
- [29] Funk, K. (2003): „Sustainability and Performance”, Sloan Management Review, 2003 Winter

- [30] Banerjee, S. B., E. S. Iyer, R. K. Kashyap (2003), "Corporate Environmentalism: Antecedents and Influence of Industry Type", *Journal of Marketing*, Vol. 67. (April) p. 106-122.
- [31] Kleiner, A. (1991), „What Does it Mean to Be Green?”, *Harvard Business Review*, 1991 July-August, p. 38-47.
- [32] Kotler, P., N. Lee (2007), *Vállalatok társadalmi felelősségvállalása*. HVG Kiadó Zrt., Budapest, 2007.
- [33] Zsolnai, L. (2001), *Ökológia, gazdaság, etika*. Helikon Kiadó Kft, Budapest, 2001.
- [34] Funk, K. (2003): „Sustainability and Performance”, *Sloan Management Review*, 2003 Winter
- [35] King, A., M. Lenox (2002), „Exploring the Locus of Profitable Pollution Reduction”, *Management Science*, Vol. 48, No. 2. (February), p. 289-299.
- [36] Buday-Sántha, A. (2002), *Környezetgazdálkodás*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 2002.
- [37] Dudás, K. (2006), “Versenylőny-e a vállalati környezettudatosság?”, *Vezetéstudomány*, 7-8. szám, p. 57-64.
- [38] Zsolnai, L. (2001), *Ökológia, gazdaság, etika*. Helikon Kiadó Kft, Budapest, 2001.
- [39] Törőcsik, M. (2003), *Fogyasztói magatartás trendek*. KJK-Kerszöv Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest.
- [40] Törőcsik, M. (2003), *Fogyasztói magatartás trendek*. KJK-Kerszöv Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest.
- [41] Füzesi Zs., Tistyán L. (1998), „A környezeti tudat alakulásának elemzése a rendszerváltás óta eltelt időszakban”, *Zöld Belépő*, 54. sz.
- [42] <http://www.furdo-zalakaros.hu/tortenet/>, letöltés dátuma: 2015.04.28.
- [43] A Gránit Zrt. belső anyaga

Ábrajegyzék

1. ábra: Bolygónk megóvása Forrás: WWW.TEMESVARIGABIEOLDAL.HU, 2015.04.03	10
1. táblázat: A veszélyes hulladékok jegyzéke Forrás: Sántha, 1996 171.o.	12
2. ábra: A környezetszennyezés általános folyamata Forrás: Kerekes, 1995	15
3. ábra: Globális szint Forrás: www.hetek.hu/hatter/	20
4. ábra: A környezetvédelem hozzájárulása a versenyelőny fokozásához Forrás: Welford (1996).....	22
2. táblázat: a primer kutatás általános jellemzői Forrás: saját kutatás	28
5. ábra: A válaszadók nemek szerinti megoszlása Forrás: Saját kutatás	29
6. ábra: A válaszadók kor szerinti megoszlása %-ban Forrás: Saját kutatás	30
7. ábra: A válaszadók végzettség szerinti megoszlása Forrás: Saját kutatás	31
8. ábra: A szemetelésről, mint zavaró tényezőről alkotott vélemények megoszlása Forrás: Saját kutatás	32
9. ábra: A környezettudatosság fogalmainak ismerete Forrás: Saját kutatás.....	33
10. ábra: Szelektív hulladékgyűjtés megoszlása a vendégek körében Forrás: Saját kutatás	34
11. ábra: A kitöltők által ítélt negatív környezeti hatások veszélyességi szintje Forrás: Saját kutatás.....	35
12. ábra: A válaszadók energiatakarékos intézkedéseinek jellemzői Forrás: Saját kutatás	36
13. ábra: A környezetvédelemmel kapcsolatos tevékenységekben résztvevők aránya Forrás: Saját kutatás	37
14. ábra: A válaszadók energiatakarékos beruházásainak aránya Forrás: saját kutatás.....	38
15. ábra: A dolgozók véleménye a Fürdő környezetbarát üzemeltetéséről Forrás: Saját kutatás	39
16. ábra: Az alkalmazottak autózási szokásainak aránya Forrás: Saját kutatás.....	40
17. ábra: A benzín és gázolaj típusú autók használati aránya Forrás: Saját kutatás	41
18. ábra: A válaszadók vízfogyasztásának megoszlása Forrás: Saját kutatás	42

Melléklet

Kérdőív

Tisztelt Hölgyem/Uram!

Szakdolgozatom témája a vendégek és az alkalmazottak környezettudatosságának vizsgálata a Zalakarosi Gránit Fürdő területén. Szeretném a kutatással felmérni a vendégek és az alkalmazottak hozzáállását a környezetvédelemhez.

Kérem, hogy a kérdőív pontos kitöltésével segítse kutatásom eredményességét!

Köszönettel,

Noll Ákos

Gazdálkodási és menedzsment szakos hallgató

Budapesti Gazdasági Főiskola Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg

1. Mi az Ön neme?

Nő

Férfi

2. Hány éves?

18-24

35-50

25-35

50-

3. Önnek mi a legmagasabb iskolai végzettsége?

Általános iskola

Középiskola/Gimnázium

Szakmunkásképző

Egyetem/Főiskola

4. Az Ön lakóhelye:

Főváros

Egyéb város

Megyeszékhely

Falu

5. Jelölje be a következőt! A Zalakarosi Gránit Fürdő:

Vendége

Alkalmazottja

6. Zavarja-e, hogyha valaki a környezetében szemetet?

Igen

Nem

7. Ön szelektíven gyűjti a hulladékokat?

Igen

Nem

8. Tudja-e, hogy mit jelentenek az alábbi fogalmak: környezettudatosság, fenntarthatóság, megújuló energiaforrás?

Igen

Nem

Hallottam már, de a pontos jelentését nem tudom

Nem érdekel, hogy mit jelentenek ezek a fogalmak

9. Volt-e az Ön otthonában valamilyen energiatakarékosági beruházás? (például ablaksere, szigetelés, fűtés-korszerűsítés, égőcsere)

Igen

Tervben van

Nem

10. Vett-e már részt szemétszedő programon?

Igen

Nem

11. Környezettudatosabbnak tartja-e magát kortársainál?

Igen

Nem

12. Ön szerint mely állítások igazak a Gránit Fürdőre? (Többet is jelölhet!)

Energiatakarékos működés

Víztakarékoság

Környezetbarát szemléletmód

Szelektív hulladékgyűjtés

Kérdőív

13. Mivel jár munkába?

☐ Autó	☐ Kerékpár
☐ Busz	☐ Gyalog

14. Milyen sűrűn használ autót?

☐ Hetente egyszer	☐ Naponta
☐ Heti 2-3 alkalom	☐ Mindenhova azzal járok

Amennyiben autóval jár, dieseles vagy benzines hajtású? _____

15. Vesz-e részt olyan tevékenységben, amely a környezetvédelemmel kapcsolatos? (Klubok)

☐ Igen	☐ Nem

Ha igen, melyek ezek: _____

16. Ön 10 percnél tovább folytatja a zuhanyt?

☐ Igen	☐ Nem

17. Mennyire tartja veszélyesnek a felsorolt, emberek által előidézett negatív környezeti hatásokat? Véleménye érzékeltetésére használjon 1-től 5-ig terjedő skálát.

		1 egyáltalán nem	2 nem tudom	3 közepesen	4 nem elhanyagolható	5 nagyon veszélyes
		1.	2.	3.	4.	5.
A jó minőségű édesvíz készlet rohamos csökkenése	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Savas esők hatása	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Termőtalaj csökkenése	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kihalt állatfajok	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Az ózonréteg csökkenése	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Üvegházhatás	☐	☐	☐	☐	☐	☐

18. Kérem, jelölje be, hogy az alábbi energiatakarékos intézkedések közül melyek igazak Önre. Véleménye érzékeltetésére használjon 1-től 5-ig terjedő skálát.

		1 egyáltalán nem	2 néha igen	3 általában jellemző rám	4 gyakran így cselekszem	5 mindig jellemző rám
		1.	2.	3.	4.	5.
Kihúzó a telefontöltőt a konnektorból, ha már nem használom	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nyomtatás során, a kétoldalas nyomtatást részesítem előnyben	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kikapcsolom a számítógépet, ha nem használom	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Összezsugorítom a PET palackokat mielőtt kidobom őket	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Környezetbarát közlekedési eszközök használata (biciklizés, gyaloglás)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Köszönöm, hogy a kérdőív kitöltésével segítette munkámat!

SZERZŐI NYILATKOZAT

Alulírott, Noll Ákos büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom, hogy a szakdolgozatomban foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, és az abban leírtak a saját, önálló munkám eredményei.

A szakdolgozatban felhasznált adatokat a szerzői jogvédelem figyelembevételével alkalmaztam.

Ezen szakdolgozat semmilyen része nem került felhasználásra korábban oktatási intézmény más képzésén diplomaszerzés során.

Zalaegerszeg, 2015.05.11

hallgató aláírása

ÖSSZEFOGLALÁS

A zalakarosi Gránit Gyógyfürdő és vendégeinek környezettudatossági vizsgálata

Noll Ákos

Nappali tagozat/Gazdálkodási és menedzsment/Szolgáltatás menedzsment szakirány

Diplomamunkámban igyekeztem minél pontosabb és átfogóbb képet adni a zalakarosi Gyógyfürdő környezettudatos magatartásáról, intézkedéseiről. A dolgozat fő célja meghatározni, hogy jellemző-e a fogyasztókra a környezeti felelősségvállalás, továbbá felmérni, hogy mekkora hangsúlyt fektet a Gyógyfürdő a környezettudatos tevékenységekre. Tanulmányoztam a Fürdő alkalmazottjainak környezetbarát szemléletmódját, magatartását.

A témám kiválasztása során arra törekedtem, hogy egy napjainkban meghatározó jelentőségű, globális problémát vizsgáló témát válasszak. Szeretném, ha az utánunk következő generációknak is ugyan olyan lehetőségük lenne egy „minőségi” élhető életre, mint nekünk. Ezen okokból választottam szakdolgozatom témájaként a gyakorlati helyemnek helyet adó zalakarosi Gránit Zrt. környezettudatosságának vizsgálatát.

Munkám során bemutattam a környezetvédelmet, ezen belül a környezetvédelem hatásait, területeit és fontosabb jogi szempontjait. A következő részben a környezettudatosság szintjeit vázoltam fel globális szinttől egészen a fogyasztói szintig.

Bemutatásra került továbbá a Gránit Fürdő, és környezettudatos fejlesztéseinek állomásai.

Az ezt követő fejezetben az általam vizsgált kutatást elemeztem, alább pedig röviden átveszem, hogy mire sikerült rávilágítanom a szakdolgozatban. Kutatásom a Fürdő vendégeinek környezettudatossági ismereteit, magatartását mérte. A vizsgálat keretében kiderült, hogy a válaszadók 100%-át zavarja a személtelés. A környezettudatosság, fenntarthatóság, és megújuló energia fogalmait a legtöbben pontosan ismerik. A kutatásból pozitív eredményeket szűrtem le, melyek az első hipotézisemet igazolják, miszerint a Fürdő fogyasztói környezettudatosan élnek, és környezetbarát viselkedésről tanúskodnak.

A Fürdő komoly lépésekre szánta el magát az energiafelhasználás és a környezetvédelem területén is. A környezetvédelem területén elért jelentős beruházása egy napelemes rendszer kiépítése volt, mely nagymértékben csökkentette az energiafelhasználást, továbbá épületfelügyeleti rendszer kiépítésével, termálvizes padlófűtéssel, és vegyszermentes takarítással járult hozzá környezete megóvásához. E tények igazolták az alábbi hipotézisemet, miszerint a Gránit Zrt. energiatakarékos eszközöket használ, környezetbarát szemléletmódot képvisel.

A leírtak alapján arra a megállapításra jutottam, hogy ennél a cégnél mindent megtesznek a környezet károsítása és az energiafelhasználás csökkentése érdekében.